

30 jaar Stripbib

in

30 strips

Catalogus

16 oktober 2015

Inleiding

Een overzicht van 30 jaar Stripbib De 9de Kunst in 30 strips. Hoe begin je eraan? Hoe kies je de 30 strips die het meest representatief zijn voor de voorbije 30 jaar? Kies je de beste strips, de belangrijkste, de populairste?

Het voornemen om 30 jaar stripbib te vertalen in 30 strips, was snel gemaakt. Maar hoe maak je een keuze tussen de pakweg 17.000 strips die de stripbib de voorbije 3 decennia verzameld heeft? Hoe weerspiegel je bepaalde evoluties of mode-gebonden thema's? Hoe eer je auteurs die constant hoge kwaliteit leveren, zonder dat er één album of reeks bovenuit steken? Hoe neem je reeksen in je selectie op die hun onuitwisbare stempel op de stripgeschiedenis hebben gedrukt, maar waarvan het hoogtepunt ontegensprekelijk al meer dan 30 jaar achter ons ligt? Concentreer je je eveneens op minder vruchtbare jaren, of laat je dieptepunten bewust links liggen? Het zijn maar enkele van de vragen waarmee we ons geconfronteerd zagen.

Kortom: hoe begin je? Je begint door toe te geven dat je inderdaad een keuze maakt. Een keuze die per definitie subjectief is, die open staat voor debat en discussie, onenigheid, of kritiek.

De stripbib heeft zijn keuze als volgt bepaald: van elk jaar tussen 1985 en 2015 hebben we een lijst opgemaakt van de strip(reeksen) die volgens ons in aanmerking kwamen. Elke medewerker van de stripbib was vrij om zijn keuze te maken op basis van zijn eigen criteria. Koos men voor de kinderreeks waarmee men leerde lezen, die in het ouderlijke huis ruim voorhanden was? Keek men naar de geschiedenis, en probeerde men op een objectieve manier de belangrijkste strips uit te zoeken? Hield men rekening met de strips die het vaakst ontleend werden in de stripbib, en commercieel hoge toppen scheerden? Of ging men voor de cultklassieker, de strip die vrijwel niemand kent maar die het leven van elke lezer persoonlijk veranderde? De keuze was vrij.

Op die manier werd een heterogene lijst samengesteld die werd gekoppeld aan een jaartal. Het kon het jaartal van de eerste uitgave zijn, het jaar waarin de reeks vertaald werd, of het jaar dat een reeks waarvan de helft van de delen uitverkocht waren, eindelijk als integraal op de markt kwam. En toen kon het puzzelen beginnen. Een puzzel waarvan er geen afbeelding op de doos voorhanden was.

30 jaar teruggaan in de tijd, en van 1985 bepalen welke strips ondertussen klassiekers geworden zijn, is niet onoverkomelijk. Het internet wemelt van de lijstjes met de allerbeste strips. De tijd doet zijn werk. Hoe dichterbij het heden komt, hoe moeilijker het wordt om je blik scherp te stellen. Welke reeksen, waarvan zoniet het 1ste deel verscheen, zullen 30 jaar overleven? In hoeverre bepaalt het commerciële succes het voortbestaan van een reeks? Welk hoogst originele soloalbum zal een zodanige impact hebben dat het gevolgd wordt door een stroom van imitaties? Welke beginnende tekenaar kan over 30 jaar terugkijken op een indrukwekkend oeuvre, en welke zal na een paar obscure uitgaves tussen de plooiën van de tijd verdwijnen? Slagen strips er enkel in het oudere, kapitaalkrachtige publiek te blijven plezieren, of spreken ze ook nieuwe, jonge lezers aan? En in welke vorm zullen we in het midden van de 21ste eeuw onze strips, als ze überhaupt nog bestaan, lezen?

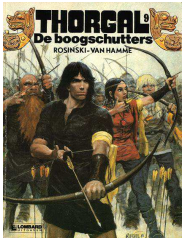
De puzzel werd gelegd. Sommige jaren waren gemakkelijk. Soms schiet er net 1 strip zo torenhoog boven de andere uit, dat je er niet omheen kan. Andere jaren vormden een grotere uitdaging. Hoe weeg je het belang van zoveel mooie strips tegen elkaar af? Dat bepaalde strips het uiteindelijk niet gehaald hebben, vervult ons als stripliefhebber met spijt, maar was in een aantal gevallen niet te vermijden.

De 30 uitgekozen strips vormen een staalkaart van het beste dat de stripwereld de voorbije 30 jaar voortbracht, en biedt een heldere kijk op bepaalde evoluties en veranderingen in diezelfde stripwereld. Immers: strips veranderen, de stripbib dus ook. Nieuwe fenomenen, zoals manga's, comics of graphic novels, veelal uit het buitenland overgenomen, werden, soms met veel enthousiasme, soms met meer terughoudendheid, door de stripbib en de leden geadopteerd. De Vlaamse stripmarkt heeft zich altijd voornamelijk op de traditionele familiestrip georiënteerd, en dat weerspiegelt zich in het uitleengedrag: Kiekeboe, Urbanus, Jommeke en FC De Kampioenen vormen al zeer lang het gelukbrengende klavertje vier van de stripbib.

Uiteindelijk is de tentoonstelling die u hier te zien krijgt onze keuze. Een poging om de 30 strips die voor de stripbib het belangrijkste zijn samen te brengen, en te kijken wat er dan gebeurt. Welke verbanden tekenen zich af? Welk beeld treedt naar voren? Waardoor worden wij geïnspireerd? Ze bieden een antwoord op de vraag die iedere vrijwilliger zich weleens stelt: waarvoor doe ik het? Of nog essentiëler, in ons geval: waarom lees ik eigenlijk zo graag strips? Het antwoord, mag u als bezoeker, zelf ontdekken.

Wij heten u van harte welkom op de tentoonstelling "30 Jaar Stripbib in 30 Strips".

Bronnen: Stripspeciaalzaak.be, Stripinfo.be, Wikipedia.org, en natuurlijk de ontelbare leuke, (ont)spannende, leerzame, prikkelende en inspirerende strips die in deze stripbib voorhanden zijn.

1985 – Thorgal 9 – De Boogschutters

Wat is de beste stripreeks van de voorbije 30 jaar? Een haast onmogelijk te beantwoorden vraag. Al was het maar omdat smaken verschillen, en er net zoveel meningen als striplezers zijn. Stripspeciaalzaak, de overkoepelende website van stripwinkels in Vlaanderen en Nederland, ondernam toch een poging. Eenmaal de stemmen geteld, stond **Thorgal** onvervaard op nummer 1, gevolgd door **Asterix** en **XIII**.

Thorgal is een stripfiguur op wie het predicaat “held” niet echt van toepassing is. Hij wordt, tegen wil en dank, meegesleurd in avonturen, terwijl hij het liefst van al bij vrouw Aaricia, zoon Jolan, en dochter Wolvin wil blijven. Het hart van Thorgal klopt in de eerste plaats voor hen. Hij is moedig en onvervaard, maar vaak twijfelt hij ook, of toont hij angst. Als een van de eerste stripfiguren, veroudert hij doorheen de albums. Terwijl hij het geluk van zijn gezin probeert veilig te stellen, wordt het kind van de sterren, dat is uitgegroeid tot een robuuste Viking, door de omstandigheden zwaar beproefd.

De Boogschutters wordt beschouwd als het beste album uit de reeks. Het betekent de eerste ontmoeting van Thorgal met een vrouw die zijn tegenpool, maar ook even zijn geliefde zal worden: Kriss van Valnor. De uitgekookte feeks zal nog meermaals zijn pad kruisen, en hun toekomst raakt innig verstrengeld. Noodgedwongen zijn ze in dit album bondgenoten, al is het van Thorgals kant uit niet bepaald van harte.

Thorgal is het geesteskind van twee meesters van het stripverhaal: Grzegorz Rosinski tekent, Jean Van Hamme schrijft de scenario's. De reeks wordt geboren uit een gezamenlijke interesse in het Hoge Noorden. Het is een avonturenreeks met mythologische kenmerken, gekruid met science-fiction- en fantasy-kenmerken. Naast **Thorgal** tekent Rosinski de gedoemde SF-serie **Hans**, de eerste cyclus van het barre fantasy-epos **De Klaagzang van de Verloren Gewesten** en **De Wraak van Graaf Skarbek**. Van Hamme brengt met **XIII**, de thriller serie rond de man met het geheugenverlies en de raadselachtige tatoeage, en **Largo Winch**, de miljardair in jeans, twee van de meest succesvolle stripreeksen van de voorbije decennia tot leven. Samen zijn ze ook verantwoordelijk voor **De Chninkel**, een van de vreemdste en invloedrijkste albums ooit.

Meer dan 30 jaar topniveau aanhouden, is echter moeilijk. Nadat de twee auteurs voor **De Werelden van Thorgal** de teugels uit handen geven, weerklinkt her en der gemor. De commerciële filosofie achter het project is net iets te duidelijk. De aangetrokken tekenaars en scenaristen benaderen misschien het niveau van de hoofdreeks, maar evenaren, laat staan overtreffen: neen, dat niet. Thorgals toekomst, en met hem dat van de vele nevenreeksen, is onduidelijk. Zijn lot is, zoals wel vaker de voorbije 30 jaar, in nevelen gehuld.

Eveneens verschenen in 1985:

- De Zeven Levens van de Sperwer 1: Het Sneeuwkind (Juillard & Cothias)
- Cromwell Stone 1 (Andreas)

1986 – Watchmen

1985. Amerika heeft de Vietnam-oorlog gewonnen, Richard Nixon dient zijn 4de ambtstermijn als president, en Amerika en Rusland leiden de wereld in een genadeloze wapenwedloop naar een onvermijdelijke afgrond. Superhelden bestaan echt. Enkele jaren geleden werden ze echter buiten de wet gesteld, en hebben ze hun plunje noodgedwongen aan de haak gehangen. Wanneer de gepensioneerde The Comedian vermoord wordt, besluiten zijn kompanen van eertijds zijn moordenaar op te sporen.

Zo begint **Watchmen**, een fascinerende caleidoscoop van verhalen over een wereld waarin superhelden echte mensen blijken te zijn, en de samenleving hen niet altijd met open armen ontvangt.

Watchmen is het geesteskind van Alan Moore, een Britse scenarist die door de grote Amerikaanse uitgevers naar Amerika werd gelokt, en tekenaar Dave Gibbons. Begin jaren '80 zit de Amerikaanse comic in het slop. Het genre lijdt aan creatieve bloedarmoede. Uitgevers slagen er niet langer in de vinger aan de pols van de veranderde tijden te houden. Ze wenden hun blik naar een lichting jonge Britse scenaristen, waaronder ook Neil Gaiman (**The Sandman**), die hun verhalen een onontbeerlijk gevoel van hoogdringendheid meegeven, en met een flinke dosis venijn injecteren.

In de daaropvolgende jaren zal Alan Moore enkele klassieke comicreeksen schrijven: **The Killing Joke**, waarin hij in een zogenaamd origineel-verhaal Batmans meest enigmatische tegenstander een verleden geeft; **V for vendetta**, over een Groot-Brittannië dat na een nucleaire oorlog onder een fascistisch bewind gebukt gaat. Het masker van de mysterieuze V werd later het symbool van de hackersbeweging Anonymous; en **From Hell**, een nerveuze vertelling over de gruwelijke moorden door Jack The Ripper.

In 2012 kreeg **Watchmen** een reeks prequels, **Before Watchmen**, waarin het verleden van de hoofdrolspelers van de oorspronkelijke cyclus werd uitgediept.

Met uitzondering van een poging van Baldakijn Boeken om **Watchmen** in 1989 in episodes uit te brengen, verschijnen alle bovengenoemde comics pas sinds 2010 op de Nederlands markt, hoewel veel liefhebbers nog steeds de voorkeur geven aan de originele versies.

Eveneens verschenen in 1986:

- Bessy Natuurkommando 4: Digit & 5: Dian (Broeckx & Meul)
- Dag & Heidi 16: De Wenende Olifant (Broeckx & de Winter)
- Victor Sackville 1: De Zimmermann-Code 1 (Carin & Borile & Rivière)

1987 – Kuifje en de Alfa-Kunst

Wanneer Georges Rémi, beter bekend onder zijn artiestennaam Hergé, in 1983 overlijdt, staat het allerlaatste Kuifje-album, **Kuifje en de Alfa-Kunst**, nog maar net in de steigers. Het zal, naar de wens van Hergé, nooit voltooid worden. De uitgave uit 1987 is dan ook een onafgewerkte versie, bestaande uit een scenario zonder einde, en een aantal geschetste pagina's. Vreemd genoeg lijkt ook Kuifje in de laatste plaatjes aan zijn einde te komen.

Kuifje maakt zijn debuut in 1929 in Le Petit Vingtième, de kinderbijlage van het conservatieve, ultra-katholieke en anti-communistische Le Vingtième Siècle. De reeks wordt waanzinnig populair. Gedurende meer dan 15 jaar houdt Hergé er een indrukwekkende productie op na.

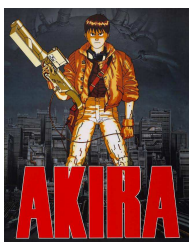
Na Wereldoorlog II verandert Hergé's leven drastisch. Omdat hij, zoals wel meer tekenaars, voor Duitsgezinde kranten heeft gewerkt, wordt hij verdacht van collaboratie. De klacht wordt later teniet gedaan. Hergé ontgroeit Kuifje en wil gedurende enkele jaren liever niets meer met zijn geesteskind te maken hebben. In 1950 wordt Studio Hergé opgericht. Toekomstige grote namen van het stripverhaal, zoals Bob De Moor en Jacques Martin, assisteren er Hergé. Verschillende oudere albums worden hertekend, waardoor de oorspronkelijke politieke en maatschappelijke standpunten, gangbaar in de jaren '30 en '40, aangepast worden aan het veranderde wereldbeeld.

Vanaf de jaren '60 daalt het tempo waarin nieuwe Kuifje-albums verschijnen gevoelig. Met **Kuifje in Tibet** vertrouwt Hergé nog een van zijn meest ontroerende en persoonlijke verhalen aan het papier toe. In **De Juwelen van Bianca Castafiore** is er van enig avontuur dan weer helemaal geen sprake meer. Hergé ontwikkelt gaandeweg andere artistieke interesses, en zijn drang naar perfectie vertraagt zijn werk aanzienlijk. Kuifje veroverde de wereld, maar Hergé kan zijn aandacht steeds moeilijker op zijn held richten.

Voor vele liefhebbers betekent het postume **Kuifje en de Alfa-Kunst** een ontluistering. Hergé lijkt de mythe van Kuifje eigenhandig neer te halen. Wilde hij op deze manier afscheid nemen van zijn creatie? Hoe dan ook: heden ten dage staat Kuifje nog steeds symbool voor het allerbeste wat de Belgische strip ooit voortgebracht heeft.

Eveneens verschenen in 1987:

- Soda 1: Een Engel gaat heen (Warnant & Tome)
- Jessica Blancy 1: Denk maar aan Enola Gay (Renaud & Dufaux)
- Sneeuw 1: De Verblindende Nevel (Giné & Convard)

1988 – Akira

In 1988 verschijnt **Akira**, een anime of Japanse tekenfilm, in de cinemazalen. Het is een explosieve en razendsnelle dodenrit die in niets doet denken aan de sentimentele Disneyfilms die we in het Westen gewoon zijn. De film boort een heel nieuw, volwassen publiek aan, en opent de deuren voor het Japanse stripverhaal, de manga.

Akira speelt zich af in Neo-Tokyo, een stad die ontstond uit de puinhopen van een tijdens WO III verwoest Tokyo. Kaneda is de leider van een motorbende. Wanneer Tetsuo, zijn door minderwaardheidscomplexen geplaagde vriend, na een ongeluk in een geheim regeringslaboratorium verzorgd wordt, ontwikkelt hij bijzondere krachten. Krachten die al gauw angstaanjagende proporties aannemen. De anime is gebaseerd op het eerste deel van de 6 delen tellende manga-reeks die ongeveer 2000 bladzijden telt.

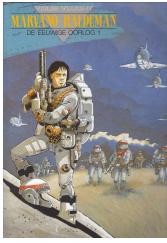
Manga's zijn nooit enkel onschuldig kindervertief. Ze weerspiegelen en bekritiseren de Japanse maatschappij, en spreken zowel volwassenen als kinderen aan. Ze behandelen thema's die diep geworteld liggen in de Oosterse cultuur, lang voor strips in Europa een meer volwassen imago kregen. In die zin weerspiegelen ze onze oorspronkelijke sprookjes, voor deze van hun angstsgehalte ontdaan werden.

Zo vertelt Osamu Tezuka, de vader van de moderne manga, in het 3000 pagina's tellende **Boeddha**, met een zelden geëvenaarde spirituele en emotionele diepgang het leven van Boeddha. **Nausicaa van de Valle van de Wind** van Hayao Miyazaki gaat dan weer over een wereld waarin de mens de eco-systemen zodanige schade heeft toegebracht, dat deze zich tegen hem keren. Ook deze reeks werd tot een anime omgevormd, en betekende het begin van de befaamde Studio Ghibli.

Manga's in de originele vorm lezen –van rechts naar links-, vergt van de ongeoefende lezer een behoorlijke inspanning. Daarom werden een aantal reeksen gespiegeld, en aan de Westers leesrichting aangepast. De grote manga-rage, zoals die tussen pakweg 2006 en 2012 in ons taalgebied heerste, is definitief voorbij. Een aantal reeksen bleven dan ook gedeeltelijk onvertaald, maar wat wel vertaald raakte, is méér dan de moeite waard.

Eveneens verschenen in 1988:

- De Chninkel (Rosinski & Van Hamme)
- SOS Geluk (Griffo & Van Hamme)
- Zwartkijken Kompleet (Franquin)
- Reis naar Italië 1 & 2 (Cosey)
- De Almanak (Servais)

1989 – De Eeuwige Oorlog

Wanneer Marvano in het midden van de jaren '80 zonder vastomlijnd plan begint te knutselen aan **De Eeuwige Oorlog**, heeft hij er al een gevarieerd parcours in de stripwereld opzitten. Hij debuteert als tekenaar bij verschillende science-fiction tijdschriften en uitgeverijen. Van 1982 tot 1986 is hij de hoofdredacteur van het weekblad Kuifje. Daarna wordt hij enkele jaren uitgever bij De Gulden Engel. The Forever War is een roman van de Amerikaanse schrijver Joe Haldeman. De 2 ontmoeten elkaar voor het eerst op een SF-congres in Gent in 1980, maar het is pas in 1987 dat Marvano van Haldeman toestemming krijgt om de roman te verstrippen.

De Eeuwige Oorlog is gebaseerd op de ervaringen van Joe Haldeman als soldaat in Vietnam. Het boek handelt over de eerste ontmoeting van de mens met een ander intelligent ras in het heelal, de Tauranen. Een ontmoeting die eindigt in bloed en vernieling, en de mensheid in een oorlog meesleept die eeuwig lijkt te duren. Marvano en Haldeman schilderen een kritisch mens- en maatschappijbeeld, ver weg van alle SF-clichés. Door de tijdsparadoxen verouderen de soldaten zelf nauwelijks, terwijl er in werkelijkheid jaren, eeuwen voorbijgaan. De ijskoude legerlogica ontmantelt hun eigen persoonlijkheid, en de maatschappij waarin ze na hun diensttijd terugkeren, is hen volslagen vreemd.

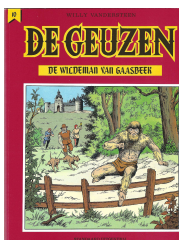
In 1988 verschijnt deel 1, **Soldaat Mandella (2010-2020)**, in de prestigieuze collectie **Vrije Vlucht** van Dupuis. De reeks vestigt in één klap Marvano's naam als een van de meest vooruitstrevende stripauteurs van zijn generatie. Het drieluik zelf wordt een moderne klassieker.

Marvano en Joe Haldeman blijven samenwerken: **Dallas Barr** is een reeks over een 21ste eeuw waarin onsterfelijkheid voor het grijpen ligt, tenminste voor wie het kan betalen. Kort na de eeuwwisseling verschijnt **Een Nieuw Begin**, het feitelijke vervolg op **De Eeuwige Oorlog**, gebaseerd op een andere roman van Haldeman, Forever Free.

Solo ontpopt Marvano zich tot de meester van de historische 3-luiken: reeksen waarin hij de moderne geschiedenis op onnavolgbare wijze in meeslepende strips giet. **Berlijn**, waarvan deel 1 oorspronkelijk als **De Zeven Dweren** in Vrije Vlucht verschijnt, geeft een beeld van de Duitse hoofdstad tijdens 3 bepalende periodes in zijn geschiedenis. In **Grand Prix** uit hij zijn liefde voor de vroege jaren van het autoracen, tegen de achtergrond van het opkomende nazisme en de economische crisis van de jaren '30. **De Joodse Brigades**, zijn huidige reeks, behandelt een vergeten stuk Europese geschiedenis tijdens de nadagen van Wereldoorlog II.

Eveneens verschenen in 1989:

- De Blanke Lama 1: De Openbaring (Bess & Jodorowsky).
- De Blanke Lama 2: Het Tweede Gezicht (Bess & Jodorowsky).

1990 – De Geuzen 10: De Wildeman van Gaasbeek

Wanneer Willy Vandersteen op 28 augustus 1990 de tekenpen definitief neerlegt, worden ontelbare stripfiguren eensklaps wees. Verschillende generaties stripelezers zijn opgegroeid met de strips die hij gedurende decennia verzoon. Met zijn ongebreidelde fantasie, een vaardige hand en een ongeëvenaard gevoel voor een spannend verhaal, gaf hij het stripverhaal in België en Nederland na Wereldoorlog II mee vorm.

Het laatst verschenen album dat hij zelf volledig tekende, was **De Geuzen 10: De Wildeman van Gaasbeek**. De reeks speelt zich af tijdens de 80-jarige oorlog, wanneer de Spaanse troepen onder leiding van de hertog van Alva de Nederlanden bezetten. Het is een tijdvak dat al lang op Vandersteen's interesse kan rekenen. **Het Spaanse Spook**, een van de meest gewaardeerde albums van Suske & Wiske, speelt zich in dezelfde periode af. De twee albums van **Tijl Uilenspiegel** vormen eveneens een hoogtepunt in zijn oeuvre. In **De Geuzen** etaleert Vandersteen tevens zijn bewondering voor Pieter Bruegel, daarbij zijn eigen bijnaam, "De Bruegel van het beeldverhaal" alle eer aandoend.

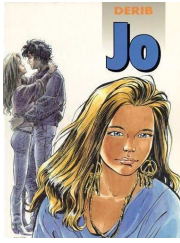
De Geuzen is een atypische reeks, in die zin dat hij ze tot aan zijn dood volledig zelf tekende. **Suske & Wiske, Bessy, De Rode Ridder**, ... Vandersteen verzoon een nieuwe reeks, al dan niet gebaseerd op bestaand materiaal, en hield er zich tijdens de eerste jaren intensief mee bezig. Van zodra een reeks op eigen benen kon staan, en ze haar commerciële levensvatbaarheid had bewezen, deed hij een stap terug. Hij hield zich dan enkel nog bezig met de scenario's, en het adviseren van de medewerkers aan wie hij de reeks had toevertrouwd.

Hoewel de strips van Willy Vandersteen en Studio Vandersteen vaak het predicaat bandwerk opgeplakt kregen, gingen de meeste reeksen toch verder dan de doordeweekse kinderstrip waartoe ze in de handen van minder begaafde goden ongetwijfeld zouden vervallen zijn. Suske en Wiske reisden de wereld rond en openden de blik van strip minnend Vlaanderen voor andere landen, volkeren en culturen. **Safari** bracht modern Afrika in de huiskamers, **Bessy** en **Karl May** deden hetzelfde met het Wilde Westen. In **Robert & Bertrand** werd de 19de eeuw, met zijn sociale wantoestanden, industriële omwentelingen, en razendsnelle technologische vooruitgang, op onnavolgbare manier neergezet.

Na de dood van Willy Vandersteen werden zijn reeksen, met uitzondering van **Suske & Wiske** en **De Rode Ridder**, stopgezet. Het beste bewijs dat hij de onmisbare spil was waarrond dit stuk stripgeschiedenis draaide.

Eveneens verschenen in 1990:

- Rork 5: Capricornus (Andreas)
- De Gezellen van de Schemering 3: De Laatste Zang van Mallaterres (Bourgeon)
- Kleine Robbe 1: Geef eens 'n handje aan mevrouw (Janry & Tome)
- Red Knight 1: De Vuurgeest (Marvano & Grossey)

1991 – Jo

Begin jaren '80 verschijnen in de pers de eerste berichten over een nieuwe, mysterieuze ziekte. Oneerbiedig wordt de term “homokanker” gebruikt, omdat de eerste slachtoffers grotendeels jonge homomannen zijn. Later blijkt de ziekte ook hetero's te treffen. Het immuunsysteem van de patiënten begeeft het, waardoor ze sterven aan infecties die een gezonde persoon niet eens ziek maken. Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat de besmetting wordt doorgegeven via bloedtransfusie, besmette naalden, of seksueel contact. De seksuele vrijheid die het Westen sinds de jaren '60 heeft gekend, komt op losse schroeven te staan. Een hele generatie jongeren leert dat seks levensgevaarlijk kan zijn. De nood aan informatie en voorlichting is groot.

De Zwitser Derib staat vooral bekend om zijn Indianen-reeksen. Voor de allerjongsten tekent hij **Yakari**, over het jonge Indiaantje dat met dieren kan spreken. **Buddy Longway** wordt zijn bekendste creatie. Het is een atypische stripfiguur, die eerder van een gezinsleven met zijn vrouw Chinook, dan van avonturen droomt. **Hij Die Tweemaal Geboren Werd** verlegt de focus naar het leven van de Indianen voor het contact met de blanken. Derib documenteert zich uitvoerig en legt in detail de rituelen en gebruiken vast waarmee de Indianen hun bestaan vorm en zin geven. **Red Road** beschrijft dan weer de abominabele omstandigheden waarin de fiere volkeren van weleer in de reservaten leven.

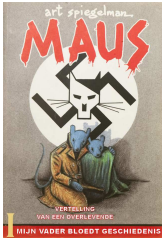
In al zijn werk valt Deribs grote gevoeligheid op, het respect waarmee hij zijn onderwerp benadert, en zijn vermogen om zelfs de grootste ellende genuanceerd in beeld te brengen. Bij zwart-wit verhalen is niemand gebaat. Dit engagement wordt extra in de verf gezet bij het verschijnen van **Jo**. De strip beschrijft het leven van een jonge vrouw die ontdekt dat ze HIV-positief is. In aangrijpende scènes verhaalt Derib de tijd die haar nog rest, zonder daarbij in tristesse te vallen. Toentertijd kende een besmetting immers maar één mogelijke afloop. Later voegt hij **Voor Jou Sandra**, en **No Limits** toe aan zijn maatschappij-kritische oeuvre.

Welke donkere schaduw de aidsepidemie tijdens die jaren op de samenleving werpt, wordt duidelijk als we de lange rij strips overlopen die in een relatief korte periode aan het onderwerp refereert. In **Doodzonde** worden de lijdens aan een besmettelijke bloedziekte verwijderd uit de maatschappij en ondergebracht in zogenaamde gezondheidscentra die echo's oproepen aan de Joodse getto's tijdens WO II. In **Dallas Barr** keert de publiciteit in de strijd tegen Aids X in verschillende tijdsvakken terug. **Blauwe Pillen** is een graphic novel over hoe een koppel leert leven met hun HIV-besmetting.

Stripverhalen weerspiegelen onze maatschappij. Ze kijken om naar de geschiedenis, richten een blik op de toekomst, of leggen via fictieve verhalen hedendaagse gevoeligheden bloot. Ze leren ons kijken naar de maatschappij waarin we leven, zonder de schaduwkanten te verbloemen of te negeren. Hoe ongemakkelijk ook het onderwerp, stripauteurs zoals Derib kijken met mededogen naar de mens. In wat vreemd is, herkennen we immers ook altijd een deel van onszelf.

Eveneens verschenen in 1991:

- Kiekeboe 50: Afgelast wegens ziekte (Merho)
- Casper en Hobbes 1 (Bill Watterson)
- Rooie Oortjes 1 (Dany & Tibet)

1992 – Maus

De relatie tussen strips en literatuur is altijd vrij precair geweest. Oorspronkelijk begonnen als bijlage bij de kranten, vaak in 1 strook of maximum 1 pagina, hadden strips lang een pejoratieve bijklank. Meer dan wat onschuldig kindervertief konden strips toch niet zijn? Deze houding verklaart mede waarom strips in bibliotheken tot voor enkele jaren geen evidentie was. Daarom werd de stripbib in 1985 opgericht.

In 1992 besliste de Pulitzer-stichting om met een speciale prijs **Maus** van Art Spiegelman te bekronen. De Pulitzer is een van de meest prestigieuze Amerikaanse prijzen voor journalistiek en kunst, en wordt sinds 1917 in een aantal verschillende categorieën uitgereikt. Daarmee erkende de stichting dat de vorm van het stripverhaal evenwaardig was aan andere vormen van nieuwsgaring en literatuur. Ze liep voorop in de aanvaarding van de strip als een volwassen kunstvorm.

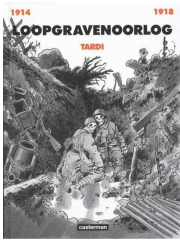
De ontstaansgeschiedenis van **Maus** is even complex als de onderwerpen die erin behandeld worden. In 1972 werd de strip als een 3 pagina's tellend kortverhaal gepubliceerd. De geschiedenis van zijn vader, een Poolse Jood die Wereldoorlog II ter nauwer nood overleefde, liet Art Spiegelman echter niet los. In een onregelmatig tempo werkte hij het verhaal verder uit. De strip verscheen uiteindelijk in 2 delen. De moeilijke relatie van Spiegelman met zijn vader, en de naweeën van het onpeilbare menselijke leed gedurende decennia op zijn nakomelingen, versterkten het oorspronkelijk thema. Elk volk of nationaliteit wordt in het boek als een ander dier uitgebeeld: Duitsers zijn katten, Joden zijn muizen, Polen varkens, Het schept de nodige afstand om de gruwel voor de lezer begrijpbaar te maken, en benadrukt tevens het onmenselijke karakter van de Holocaust.

Wereldoorlog II bekeken vanuit het standpunt van de gewone mens, is een onderwerp dat wel vaker voorkomt in strips, en heeft tot enkele zeer beklijvende werken geleid. **Gen Barrevoets in Hiroshima** van Keiji Nakazawa is het verhaal van een pacifistische Japanse familie. Omwille van hun politieke overtuiging worden ze door hun dorpsgenoten gemeden. Na de val van de atoombom op Hiroshima moeten ze hun verscheurde levens weer bij elkaar proberen te rapen. Een proces dat jaren duurt. In **Ik, René Tardi** beschrijft Jacques Tardi het leven van zijn vader, een gewone soldaat. Als krijgsgevangene diende hij een Duits gevangenenkamp te overleven, om daarna de lange tocht naar huis doorheen een verwoest Europa te maken.

Maus en alle andere verhalen die erdoor geïnspireerd werden, bewezen dat de strip een volgroeid medium is, waarin elk verhaal, oppervlakkig of diepzinnig, eenduidig of complex, voor kinderen of volwassenen, zijn plaats heeft.

Eveneens verschenen in 1992:

- Meccano 1: Beauregard (Kolk)
- Nikopol 3: Koude Evenaar (Bilal)
- Duistere Steden 6: Brüssel (Schuiten & Peeters)
- Corto Maltese 11: Mû het verzonken Continent (Pratt)
- Saigon-Hanoi (Cosey)

1993 – Loopgravenoorlog

Honderd jaar Wereldoorlog I wordt in talloze stripverhalen herdacht. De meest imponerende gedenksteen voor de gesneuvelden, gehouwen in de zwierige zwart-wit lijnvoering die zo kenmerkend is voor zijn werk, verschijnt echter al in 1993: **Loopgravenoorlog** van de Fransman Jacques Tardi.

Tardi's loopbaan proberen samen te vatten, betekent hem onvermijdelijk oneer aandoen. De man wordt terecht beschouwd als een van de grootste Europese stripmakers van de laatste halve eeuw. Verschillende onderwerpen steken er in zijn werk bovenuit: groezelige politiciers met de focus op de onderwereld, de stad Parijs, en Wereldoorlog I, waarbij hij het zinloze van de oorlog in de verf zet.

In de verstrippingen van de politieromans van Leo Mallet wekt hij privé-detective **Nestor Burma** tot leven. Deze voert zijn onderzoeken aan de zelfkant van het Parijs van de jaren '50. In solo-albums, vaak gebaseerd op de thrillers van Jean-Patrick Marchette, beent hij zijn personages, verstrikt geraakt in de criminaliteit, ongenadig uit. **Kleine West Coast Blues**, **De Sluipschutter**, **Gek op Moorden**, ... het zijn verhalen die de lezer naar adem doen happen.

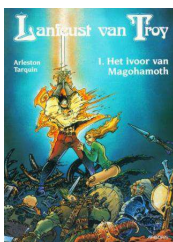
Parijs vormt het decor voor **De Stem van het Volk**, over de Commune van 1871, de opstand van de Parijzenaars tegen de Franse regering die in bloed gesmoord werd. De jonge schrijfster **Isabelle Avondrood** zwerft dan weer net voor en net na WO I over de Parijse straten. De reeks wordt bevolkt door vreemde creaturen, occulte praktijken, en baadt in waanideeën, maar vormt desalniettemin Tardi's meest conventionele werk.

Het bekendst wordt hij met zijn strips over De Groote Oorlog. Het was Tardi's oma die hem als 5-jarige het relaas van zijn grootvader tijdens WO I vertelde. De jonge Jacques kreeg er nachtmerries van. Hij had verschillende boeken nodig om zijn demonen te bezweren. **Loopgravenoorlog** toont op indrukwekkende wijze de waanzin, de angst, en de zinloosheid van WO I. Er is geen hoop en geen medelijden voor de jonge soldaten die 4 jaar lang gevangen zitten in de loopgraven. Het album prijkt stevast bovenaan lijstjes met de allerbeste strips. Ook **Soldaat Varlot**, **De Grote Slachting**, of **Het Ware Verhaal van de Onbekende Soldaat** getuigen van de gruwel van de Eerste Wereldoorlog.

Uit de lange rij strips tegen de achtergrond van WO I, verdienen er enkele een bijzondere vermelding. **Zoo** van Frank Pé en Philippe Bonifay is een drieluik over een dierentuin in Normandië tijdens de aanloop naar WO I. Personages zoals dokter Célestin, de jonge Manon, of de Russische Anna hebben een plaats in het hart van menig stripreader. De reeks wordt in 2013 verkozen tot het beste wat ooit in **Vrije Vlucht** is verschenen. Ivan Andriaenssens tekent met **Afspraak in Nieuwpoort** en **Elise en Marie** 2 knappe albums over een periode waarin de waanzin van de mens hoogtij vierde, en ontelbare levens als zaden in de wind verstrooid werden.

Eveneens verschenen in 1993:

- Robert & Bertrand 97: Ster nr. 17 en 98: Zilverband (Van Riet & Meul)
- De Onzichtbare Kunst - Understanding Comics (McCloud)

1994 – Lanfeust van Troy 1 – Het Ivoor van Magohamoth

Heroïc fantasy. Het genre waarin wandelende spierbundels op queeste gaan in een op de Middeleeuwen lijkende wereld bevolkt door dwergen, draken en magiërs, onderweg schaars geklede deernes in nood reddend? Inderdaad. En zijn er ook reeksen die zichzelf iets minder serieus nemen? Mag er al eens gelachen worden? Mmm, ja: met **Lanfeust van Troy**.

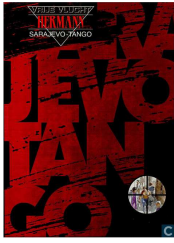
Een stapje terug in de tijd. Begin jaren '80 verschijnt het eerste deel van de epische fantasy klassieker in wording **Op Zoek naar de Tijdvogel**. De reeks is een herwerking van een kortverhaal uit de jaren '70, en wordt het ijkpunt voor de Franse fantasy-strips. Ze vormt zodoende een inspiratie voor tal van tekenaars en scenaristen. Een van hen is Christophe Peling, de man die bekend zal worden onder het pseudoniem Arleston. De fantasie van deze op dat ogenblik nog vrijwel onbekende scenarist is grenzeloos, maar heeft het grote publiek nog niet bereikt. Tot hij samen met tekenaar Didier Tarquin **Lanfeust van Troy** creëert. Het betekent de start van een saga met mythische allures, gevuld met onvergetelijke personages zoals de zusjes C'ian en Cixi, en de trol Hebus.

De reeks blinkt uit net omdat ze de clichés van het genre ver achter zich laat. Ze bevat talrijke knipoogjes en woordspelingen, helaas niet allemaal even gemakkelijk adequaat te vertalen, humoristische passages, naast diep emotionele verhaalwendingen. Het grote avontuur wordt evenmin uit het oog verloren. Ze raakt een gevoelige snaar bij lezers die de traditionele fantasy-verhalen maar niets vinden. De serie vertakt zich gaandeweg in een aantal nevenreeksen zoals **Trollen van Troy** en **Lanfeust van de Sterren**, waarbij zelfs even met de manga-vorm geëxperimenteerd wordt. Voor wie het overzicht dreigt te verliezen, wordt het universum van Troy gebundeld in de **Geïllustreerde Cartografie van de Wereld van Troy** en de **Wanordelijke Encyclopedie van de Wereld van Troy**.

Hoewel al zijn strips als fantasy kunnen bestempeld worden, bewijst Arleston met o.a. **De Wouden van Opaal**, **Ythaq**, en **Ekhö de Spiegelwereld** dat hij een van die stripmakers is die met een hoogst persoonlijk universum erin slagen de gebruikelijke beperkingen te overstijgen, en zo een groot publiek aan te spreken. Voor vele lezers is het heerlijk thuiskomen in de wondere wereld van Troy.

Eveneens verschenen in 1994:

- Aldebaran 1: De Ramp (Leo)
- Samba Bugatti 1 (Griffo & Dufaux)
- Het Dagboek van een Bos 1: De Bijl en het Geweer 1 (Servais, Bissiot & Fripiat)

1995 – Sarajevo-Tango

Begin jaren '90 valt Joegoslavië uit elkaar. Na het verdwijnen van het IJzeren Gordijn staat er geen rem meer op de nationalistische krachten die de onderhuidse spanningen in het land sinds de dood van Tito aanwakkeren. Er ontstaan een reeks gewapende conflicten, waarbij de verschillende etnische volkeren elkaar in wisselende coalities naar het leven staan. De beelden getuigen van een gruwel die sinds WO II niet meer werd waargenomen in Europa. Voor een buitenstaander is deze burgeroorlog haast niet te begrijpen.

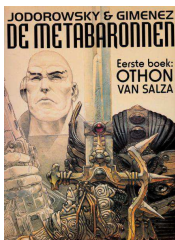
Sarajevo-Tango van Hermann is een woedekreet, ingegeven door de bezorgdheid over, en verdriet voor vrienden ter plaatse waarvan soms maandenlang geen nieuws werd vernomen. Hermann ergert zich aan de lakse houding van het Westen. De Navo, de Verenigde Naties en de Europese Unie blinken uit in onmacht. Een eindeloze reeks vredesvoorstellen en –akkoorden, al geschonden nog voor de inkt droog is, leveren geen vrede op. De tekeningen worden gekruid met absurde elementen: de troepen van de VN-vredesmacht dragen blauwe smurfenhelmen. Op de hoofdzetel van de VN wordt de tango gedanst, en vindt men er niets beters op dan protestbrieven en vermanende vingers te versturen. Europa is een stapel losse kartonnen dozen aangevreten door schimmels en rot. Politici en militairen bedienen zich van nietszeggende frases, terwijl het bloedvergieten onverminderd voortgaat. De moraal staat een spannend verhaal trouwens niet in de weg. De zoektocht van de huurling Zvonko Duprez naar de kleine Maja kleeft aan de ribben.

Hermann is dan ook niet de eerste de beste. Met **Comanche**, **Jeremiah**, of **De Torens van Schemerwoude** is hij de schepper van enkele langlopende reeksen. De mens, klein, nietig tegenover grotere, vaak corrupte machten, heeft het nooit gemakkelijk in de werelden waarin hij zijn verhalen situeert. Beschaving blijkt een dunne laag vernis die bij het minste doorbroken wordt. Ondanks zijn pessimistische mensbeeld slaan zijn strips aan bij een groot publiek, en is Hermann sinds een paar decennia een van de meest geliefde en meest gewaardeerde stripauteurs. Ook in zijn solo-albums, vaak in samenwerking met zijn zoon, scenarist Yves H, scheert hij hoge toppen. **Bloedbruiloft**, **Zonder Genade**, **Wild Bill is Vermoord**, Hermann is een van die auteurs wiens werk, gepubliceerd in zowel **Vrije Vlucht** als **Collectie Getekend**, onveranderlijk een zeldzaam hoog niveau haalt.

Kan fictie een mens helpen om een complexe realiteit te doorgronden? Om inzicht te verwerven in de actualiteit? Is het een illusie te denken dat een strip de werkelijkheid kan beïnvloeden? Hermann probeerde het tenminste. Zijn illusie leverde een aangrijpend album op, dat kogelgaten in de ziel van de lezer achterlaat.

Eveneens verschenen in 1995:

- Finkel 1: Het Kind van de Zee (Gine & Convard)
- Wuivende Veder 1: De Zottin en de Moordenaar (Juillard & Cothias)

1996 – De Metabaronnen 1: Othon van Salza

Science-Fiction op z'n grimmigst, dat is **De Metabaronnen**. Geen heelal met de mens als maat der dingen, maar een universum waarin de ontzagwekkende technologie de laatste restjes menselijkheid uitgebannen heeft.

De Metabaron is oorspronkelijk een nevenpersonage uit **De Incal**, een grensverleggende science-fiction reeks uit de jaren '80 van de hand van Alejandro Jodorowsky en Moebius, het alter-ego van Jean Giraud. De onverslaanbare krijger Zondernaam is het laatste lid van de kaste van **De Metabaronnen**. Via zijn met geweld en bloed doordrenkte familiegeschiedenis, te beginnen bij betovergrootvader **Othon van Salza**, leren we dat de titel Metabaron van vader op zoon wordt doorgegeven, maar niet zonder de nodige opofferingen en fysieke pijn. Het verhaal wordt verteld door de robotdienaars Tonto en Lothar, die na de verdwijning van hun meester de tijd moeten zien te doden in zijn oninneembare vesting. Zij zorgen voor een komische noot, waardoor het verhaal regelmatig onderbroken wordt door luchtigere intermezzo's.

In **De Metabaronnen** verwerkt Jodorowsky enkele van de eigen interesses en trauma's die zijn gehele oeuvre beheersen. Sex en geweld vormen een onlosmakelijke twee-eenheid. Rituele verminking en lijden zijn onontbeerlijk bij elke transitie in een mensenleven. Generaties overleven enkel ten koste, en niet dankzij elkaar.

Het zijn thema's die tevens de basis vormen voor zijn andere reeksen. Samen met George Bess maakt hij **De Blanke Lama**, over een Engelse jongen die voorbestemd is om de spirituele leider van de boeddhisten ten worden, en **Juan Solo**, over een lijfwacht in een Zuid-Amerikaans land die zichzelf na een leven vol criminaliteit opoffert om een boerendorp van de droogte te redden. In **Borgia**, een samenwerking met Manara, de meester van de erotische strip, doet hij de geschiedenis van de meest beruchte pausenfamilie uit de doeken. **Bouncer** van tekenaar François Boucq is dan weer een beenharde western over een éénarmige cowboy. Religieuze en politieke connotaties zorgen doorheen heel zijn werk voor controverse.

Castaka schetst het verhaal van de voorouderlijke kaste, en vormt een introductie tot **De Metabaronnen**. Met **De Technovaders** en **Megalex** geeft de reeks op zijn beurt leven aan een aantal spin-offs, die zich afspelen in hetzelfde hardvochtige, maar o zo fascinerende universum.

Eveneens verschenen in 1996:

- Kiekebanus (Merho & Linthout & Urbanus)
- De Man die niet meer schreef (Sokal)
- Luka 1: Alles is een Vrouwengeschiedenis (Mezzomo & Lapière)

1997 – FC De Kampioenen

Hoe zorg je ervoor dat je strips aanslaan bij een groot publiek? Hoe verzek je je van commercieel succes, gedurende een periode van jaren, en over verschillende generaties heen? Laten we de meest uitgeleende reeksen van de stripbib eens nader bekijken.

Jommeke ziet het levenslicht in 1955 in Kerkelijk Leven. De bengel is dan 5 jaar oud. Wanneer Jef Nys in 1958 overstapt naar Het Volk, maakt hij zijn held een paar jaar ouder. In 1959 verschijnt **De Jacht op een Voetbal**, het eerste album van de “echte” Jommeke. Jommeke krijgt gezelschap van zijn beste vriend Filiberke, de tweeling Annemieke en Rozemieke, professor Gobelijn, pratende papegaai Flip, hond Pekkie, aap Choco, en de andere geliefde nevenfiguren. Een rits onvergetelijke slechteriken maakt eveneens zijn intrede, met de valse butler Anatool, en het olijke duo Kwak en Boemel als meest memorabele.

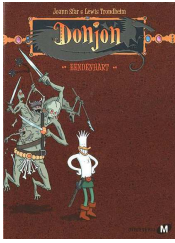
Nadat hij enkele jaren voor Studio Vandersteen gewerkt heeft, krijgt Merho in 1977 de kans om voor Het Laatste Nieuws een nieuwe krantenstrip te bedenken. Het wordt **Kiekeboe**, gebaseerd op een figuur uit het poppenspel van zijn broer. Marcel Kiekeboe, vrouw Charlotte, populaire tienerdochter Fanny, en jonge broer Konstantinopel vormen een modern gezin, wiens avonturen zich in de hedendaagse wereld afspelen. De reeks groeit mettertijd uit tot de best verkopende stripreeks in Vlaanderen.

In 1982 trekt tekenaar Willy Linthout zijn stoute schoenen aan en polst bij komiek Urbanus of ze samen een nieuwe stripreeks kunnen opstarten, met in de hoofdrol een karikaturale versie van **Urbanus** zelf. De reeks behoudt de vorm van de traditionele familiestrip, maar kleurt met zijn stoutere humor veel meer buiten de lijntjes. Vele ouders vinden Urbanus flauw en onnozel. Hun kinderen, vooral jongens, kunnen er niet genoeg van krijgen.

In 1990 zendt de VRT een nieuwe komische serie uit rond een amateuristische voetbalploeg: FC De Kampioenen. De reeks slaat aan, en wordt in 1997 gevolgd door een stripversie van toenmalig Bakelant-tekenaar Hec Leemans. Mede door de eindeloze herhalingen blijven nieuwe generaties de reeks ontdekken, ook na het stopzetten van de televisieserie. **FC De Kampioenen** is zonder de twijfel de populairste serie uit de stripbib. De reeks heeft weinig artistieke aspiraties, en het is al te gemakkelijk om lacherig te doen over het niveau ervan. Toch koestert de stripbib deze voetbalploeg. Ze stelt ons niet alleen in staat om onbekend werk van beginnende tekenaars aan te kopen, maar vormt voor vele kinderen ook de eerste introductie tot de stripwereld. Aan ons om hen later de ontelbare andere, minder voor de hand liggende reeksen te laten ontdekken. En daarvoor verdienen deze stuntelige voetballers een plek in het overzicht van de 30 meest invloedrijke reeksen uit de geschiedenis van de stripbib.

Eveneens verschenen in 1997:

- Murena 1: Purper en Goud (Delaby & Dufaux)
- Het Uitstel 1 (Gibrat)
- Het Derde Testament 1: Marcus of het ontwaken van de leeuw (Alice & Dorison)
- Capricornus 1: Het Ding (Andreas)

1998 – Donjon Zenith 1 – Eendehart

Wie is de meest bevlogen tekenaar, of de inventiefste scenarist? Wie veroorzaakt de grootste omwentelingen in het Europese stripverhaal? Rond de eeuwwisseling gaat die titel ongetwijfeld naar het duo Joann Sfar en Lewis Trondheim. Op dik 10 jaar ontwikkelen ze beiden een oeuvre dat zowel qua vorm als qua inhoud de levenslange productie van menig ander stripmaker in de schaduw stelt. Persoonlijke thema's worden op eigenzinnige wijze vermengd met filosofische, religieuze, en geschiedkundige onderwerpen. Ontelbare stripelezers volgen de auteurs op hun buitenissige pad.

Joann Sfar en Lewis Trondheim ontmoeten elkaar in de schoot van L'Association. De onafhankelijke uitgeverij wordt in 1990 opgericht door een groep stripmakers, waaronder David B. en Trondheim zelf, en fungeert sindsdien als broed- en verzamelplaats voor talent in de Franse alternatieve stripscène. In 1998 verschijnt **Donjon 1: Eendehart**, een strip zoals er geen twee bestaan. Het verhaal lijkt van ver op krijgshaftige fantasy, maar dan vermengd met antropomorfistische, komische, en absurde elementen. In de tekeningen wordt elke poging om de realiteit te vatten achterwege gelaten. Elk wezen dat in de strip opduikt, is even vreemd als origineel. De tekenstijl beïnvloedt ontelbare stripmakers, zowel in Frankrijk als ver daarbuiten. Niet langer gebonden aan enige vorm van realisme, ontwikkelen zij hun eigen stijl, los van de conventies die tot dan toe de regel waren.

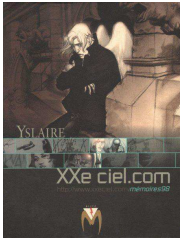
Binnen de non-conformistische cocon van L'Association leveren ook andere auteurs grensverleggend werk af. Marjane Satrapi schittert met **Persepolis**. David B. tekent **Vallende Ziekte**, over de epilepsie van zijn broer, en de gevolgen op zijn familieleven, in een tijd waarin een gedegen therapie, laat staan remedie, nog niet voorhanden was. Naarmate Donjon wordt uitgebreid met een heleboel nevenreeksen worden andere tekenaars en scenaristen aan boord gehaald. Christophe Blain (**Isaac de Piraat, Gus**) of Manu Larcenet (**Dagelijkse Worsteling, Blast**) maken mede door hun werk aan de reeks naam voor zichzelf.

Los van elkaar scheren Sfar en Trondheim eveneens hoge toppen. Sfar fungeert als scenarist voor **Zwarte Olijven** en **Merlijn**. Op zijn eentje creëert hij reeksen zoals **Professor Bell**, over de man die zogenaamd model stond voor Sherlock Holmes, **De Kat van de Rabbijn**, over de Sefardische Joden in Algerije, en **Kleine Vampier**, de kinderversie van zijn eigen **Grote Vampier**. Trondheim ontplooit zijn eigen universum met **Kobijn**, de stripparodieën met het konijn in de hoofdrol, **Koning Snotneus**, de grillige kinderreeks, **Ralph Azham**, een terugkeer naar het fantasy-genre, en een heleboel solo-albums, vaak met een minimum, of helemaal geen tekst.

Interne meningsverschillen veroorzaken in 2005 het uiteenvallen van de oorspronkelijke groep oprichters van L'Association. Sfar ontpopt zich als regisseur, en realiseert met een biografie over Serge Gainsbourg, en een animatieversie van **De kat van de Rabbijn** twee prijswinnende films. In 2011, na berichten over financiële malversaties, nemen David B., Trondheim, en enkele andere originele stichters opnieuw het roer van de uitgeverij over.

Eveneens verschenen in 1998:

- Azrayen 1 (Lax & Giroud)

1999 – XXièmeCiel

Eind 20ste eeuw. Hoewel het internet al enkele decennia als wetenschappelijke en militaire toepassing bestaat, is het medium een nieuwkomer bij het grote publiek. Het is een levend, groeiend organisme dat elke dag nieuwe mogelijkheden biedt, en waarvan de grenzen nog lang niet in zicht zijn. Enkele pioniers proberen het beeldende karakter van het medium te verzoenen met hun eigen ambacht, het striptekenen. Een van de meest visionaire onder hen, is Bernard Hislaire, bekend onder een van zijn vele pseudoniemen: Sylaire, Bernar(d) Yslaire, of kortweg Yslaire.

Yslaire is op dat moment al lang geen onbekende stripauteur meer. Het gevoelige **Frommeltje en Viola** is heden ten dage een cultklassieker. Met **De Mazdabende** gunt hij ons een komische blik op het dagelijkse geploeter van beginnende striptekenaars. En met **Samber** heeft hij een van de meest gewaardeerde stripreeksen van de jaren '90 op zijn naam staan. De tragisch romantische familiekroniek over de liefde tussen Bernard Samber en Julie met de bloedrode ogen overstijgt, mede door het kenmerkende rood-zwarte kleurgebruik, het doorsnee historische stripverhaal.

XXièmeCiel is het verhaal van Eva Stern, een stokoude psycho-analiste die, met de millenniumwende in zicht, elke maand een reeks mails krijgt van een zekere @nonymous. Ze bevatten opnames van belangrijke gebeurtenissen van de 20ste eeuw. De inhoud van de bestanden wijkt echter in details af van de gekende iconische beelden. Zo verschijnt haar overleden broer Frank Stern in beeld, en suggereren de beelden het bestaan van engelen. Elke link opent een nieuwe wereld, net zo mysterieus en wijdvertakt als het wereldwijde web zelf. De reeks wordt vergezeld van een website, waarop de vervlechting tussen het echte en het verzonnen, in de vorm van tekeningen, bijgewerkte foto's, en gemanipuleerde filmpjes, gewoon verder gaat.

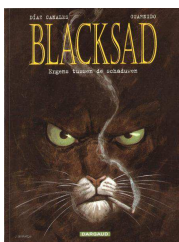
En de lezer? Die haakt af. Hoewel de besprekingen enthousiast zijn, en de revolutionaire vorm van de reeks erg gewaardeerd wordt, volgt het succes niet. Het ontbreken van een duidelijk, lineair verhaal schrikt lezers af. Wanneer Yslaire ook nog eens een dubbel einde in 2 albums aan het verhaal toevoegt, en zo weigert met klaar en duidelijke antwoorden over de brug te komen, vervreemdt hij dezelfde stripliefhebber die hem voorheen op handen droeg.

Yslaire zelf lijkt het spoor naderhand eveneens bijster. Met **De Oorlog van de Sambers** trekt hij het commerciële succes van zijn meest geliefde serie door, maar het niveau van de eerste delen evenaart hij niet. **De Hemel boven Brussel** verzandt volgens velen in pseudo-filosofisch geneuzel, overgoten met een provocerend erotisch sausje. Yslaire valt uit de gratie.

Zoveel jaar later blijft het moeilijk om te oordelen over het onconventionele karakter van Yslaires werk. Vloog hij te hoog naar de zon, en brandde hij zijn vleugels? In 2015 worstelt de stripwereld nog steeds om het digitale karakter van het internet, en de papieren vorm van de strip te verzoenen. **XXièmeCiel**, met zijn alternatieve verleden, een wereld zoals die had kunnen zijn, of misschien zelfs was, zette de deur naar de toekomst van het stripverhaal open.

Eveneens verschenen in 1999:

- He Pao 10: Goudstof (Vink)
- Sabels en Galjoenen 1: Het Geheim van de Janitsaar (Masbou & Ayroles)
- Caroline Baldwin 1: Bloed in het Zwembad (Taymans)
- Universal War One 1: Genesis (Bajram)

2000 – Blacksad 1 – Ergens tussen de Schaduwen

In welk tijdvak situeren striptekenaars hun stripreeksen het liefst: de Middeleeuwen (**De Rode Ridder**, **De Koene Ridder**, **De As van de Katharen**, ...), het antieke Rome (**Alex**, **Murena**, **Apostata**, ...), en het Wilde Westen (**Lucky Luke**, **Buddy Longway**, **Blueberry**, ...) vormen het uitverkoren decor voor menig avontuur. En werken striphelden? Deze vraag is iets moeilijker te beantwoorden. Hoewel de meeste hedendaagse stripfiguren voor de vorm wel een beroep uitoefenen, mag dit vooral niet in de weg staan van hun avonturen. Eén beroep leent zich echter bij uitstek voor spannende intriges en onverwachte ontknopingen: dat van detective.

In 2000 maakt een nieuwe detective zijn intrede op het striptoneel. Hij lijkt zo weggelopen uit een hard-boiled detectiveroman vol sentimentele romantiek en goedkoop geweld. Zijn naam: **Blacksad**, een kat!

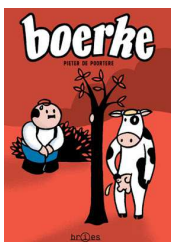
Vanaf het eerste deel sluiten lezers de nieuwe detectivereeks massaal in hun hart. De ruwe inborst van Blacksad is immers maar schijn. Onder de donkere tekeningen, en de onvermijdelijk tragische afloop klopt een hart dat op zoek is naar schoonheid en troost. De tekeningen van Juanjo Guarnido verraden dat hij het vak leerde bij Disney. Elke diersoort heeft zijn eigen karakter, en de wereld waarin ze zich bewegen voelt levensecht aan. Via de scenario's van Juan Diaz Canales worden we binnengeleid in het Amerika van de jaren '50. Het diepgeworteld racisme tegenover de zwarte medemens, de heksenjacht op communisten tijdens het McCartney-tijdperk, de Beat-Generation, ... ze fungeren als achtergrond voor de ingenieus ineen geknutselde verhalen.

Op scenario van de vrouw van Diaz Canales, die naar een stripreeks voor kinderen uitkeek, tekent Guarnido later het geïmage **Tovenarij**, over 3 oude heksen die er de zorg voor een kleine feeën-uk verkrijgen. Juan Diaz Canales schrijft het geheimzinnige tweeluik **Fraternity**, waarin het voortbestaan van een nederzetting tijdens de Amerikaanse Burgeroorlog bedreigd wordt.

Enkele detectives verdienen om hun onconventionele stijl extra aandacht. **Dylan Dog** is de detective van nachtmerries en bovennatuurlijke verschijnselen. De pulp-verhalen baden in een heerlijke horror en suspense-mix en staan garant voor een half uurtje (ont)spanning. **De Kraai** is aanvankelijk een wat oudere drommel die niet meer weet van welk hout pijlen maken. Geïnspireerd door de detectiveverhalen die hij verslindt, koopt hij zich een net pak, een geel hemd, en biedt zijn diensten aan. Met meer geluk dan kunde slaagt hij er zowaar in enkele klanten aan te trekken. Nog zo'n detective die er initieel weinig van bakt, is **Jerome K Jerome Bloks**. Na een schriftelijke opleiding stuntelt hij zich doorheen een aantal zaken. De reeks wint met elk deel aan spankracht. Hoewel de scenario's steeds vernuftiger worden, behoudt **Jerome K Jerome Bloks** zijn eigen naïeve karakter. In **Kaliber** tenslotte worden een aantal gekende misdaadverhalen verstript. Ondermeer **De Lachende Politieaan**, een hoogtepunt uit de sociaal-geëngageerde Scandinavische misdaadliteratuur, en **De Zwarte Dahlia**, naar het boek van James Ellroy, werden in een stijlvolle stripversie gegoten.

Eveneens verschenen in 2000:

- Killer 1: Schot in het Duister (Jacamon & Matz)
- Geheime driehoek 1: Het Testament van de Dwaas (Chaillet, Falque, Gine, Wachts & Convard)

2001 – Boerke

De traditionele Vlaamse stripreeks, de krantenstrip, meermaals per jaar verschijnend, gericht op een groot familiepubliek, heeft het erg moeilijk om potten te breken in het buitenland. **Jommeke**, **Nero** of **Kiekeboe** hebben het, ondanks verscheidene pogingen, nooit verder geschopt dan uitgaves in Nederland, en een occasionele Franse vertaling. Zelfs voor **Suske en Wiske**, waarvan het grootste aantal exemplaren op dit ogenblik in Nederland verkocht worden, bleken de rits vertalingen vaak niet meer dan curiosa te zijn. Een reeks die dat waarschijnlijk wel voor elkaar zal krijgen, misschien niet toevallig woordeloos, is **Boerke** van Pieter de Poortere.

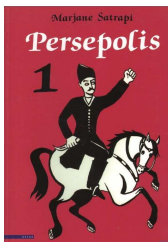
Boerke maakt zijn debuut in Humo. Het is een uit Vlaamse klei getrokken personage: een enggeestig keuterboertje dat het hart wel op de juiste plaats heeft, maar ook bang is voor de grote buitenwereld, en zodoende meestal het deksel op de neus krijgt. Achter de façade van zijn net en strak geometrisch getekende en ingekleurde wereld, gaat eenzaamheid en afkeer van moderniteit schuil. Boerke kijkt met argwaan naar de medemens en de wereld, en staat er, alle inspanningen ten spijt, altijd net buiten.

De beginjaren van de 21ste eeuw zijn moeilijke jaren voor stripmakers die buiten de lijntjes kleuren. In het Nederlandse taalgebied is de stripmarkt op creatief vlak in slaap gedommeld, en in het buitenland zit men niet echt te wachten op Vlaamse striptekenaars. Steven Dupre's **Coma**, verschenen in de prestigieuze collectie Grafica, wordt na 3 delen, midden in het verhaal, afgevoerd. Aan de hoogst originele premissie, en de spetterende tekeningen, zal het niet liggen. **Jaguar** van Jan Bosschaert, op scenario van Jean Dufaux, vliegt volledig onder de radar van het grote publiek door. Eigenzinnig of origineel werk afleveren is in die periode niet vanzelfsprekend.

Op zijn eigen manier vindt Pieter De Poortere wel een plaats voor hem en zijn stripfiguur. Het steeds grappige universum van Boerke wordt gevoed met referenties aan de geschiedenis of de kunst, de actualiteit, of bijbelse verwijzingen. Onder de naam **Dickie** wordt Boerke in Frankrijk opgepikt door verschillende tijdschriften en door uitgeverij Glenat. De Poortere breidt uit met stripfiguren als **De Zichtbare Man**, **Joe de Eskimo**, of **Hoerke**. Telkens met die eigen, unieke kijk op de dingen. Tegelijkertijd houden zijn figuren ons een spiegel voor: wie kan zich niet vereenzelvigen met de falende pogingen om inzicht te verwerven in deze grote, drukke, onoverzichtelijke wereld? En misschien is dat nog wat het meeste in **Boerke** aanspreekt. Behalve elkaar herkennen we er eveneens onszelf in.

Eveneens verschenen in 2001:

- Storm 22: De Armageddon Reiziger (Don Lawrence & Lodewijk)
- Western (Rosinski & Van Hamme)

2002 – Persepolis

Zijn strips, net zoals elke andere uiting van creativiteit, een weerspiegeling van maatschappelijke gebeurtenissen? Sluipt de omgeving waarin je als stripauteur leeft ongemerkt je werk binnen, of maak je doelbewust van je verhaal een reflectie over de samenleving? En in hoeverre is het mogelijk om bepaalde evoluties aan te voelen, als het ware te voorspiegelen in je werk, nog voor ze in de echte wereld aan de oppervlakte komen?

Sinds 11 september 2001, de dag dat terroristen, al dan niet gedreven door religieuze motieven, door middel van vliegtuigkapingen angst en terreur zaaiden in Amerika, en bij uitbreiding in het hele Westen, is de nood aan informatie en kennis over het Midden-Oosten groter dan ooit. Een van de stripmakers die met haar werk een unieke kijk biedt op de moslimwereld is Marjane Satrapi, waarvan het 1ste deel van haar meesterwerk **Persepolis** in 2002 in het Nederlands verschijnt.

Persepolis is de autobiografie van Satrapi. Ze vertelt over haar jeugd in Iran. De revolutie tegen de sjah brengt aanvankelijk hoop voor het Iraanse volk, maar mondt al gauw uit in een bloedige repressie door het regime van ayatollah Khomeini, en een uitzichtloze oorlog met buurland Irak van Saddam Hoessein. Wanneer ze als tiener door haar ouders naar Europa wordt gestuurd, is het evenmin rozengeur en maneschijn. Ze wordt geconfronteerd met vreemdelingenhaat, geweld tegen vrouwen, en een algehele onverschilligheid van de mensen die zich om haar zouden moeten bekommeren. Als twintiger dient ze de keuze te maken tussen een leven in haar vaderland, zonder enige kans om zichzelf te ontplooiën, of te streven naar individuele vrijheid, daarbij alles wat ze kent en liefheeft achterlatend.

De daaropvolgende jaren verschijnt een hele stroom aan strips, een aantal door auteurs afkomstig van of wonend in het Midden-Oosten, die pogen de geschiedenis en het dagelijkse leven in deze turbulente regio te verklaren. In **Zwaluwenspel** volgen we de Libanese burgeroorlog door de ogen van een kind. **Zahra's Paradise** gaat over de wanhoop van de moeders wiens zonen spoorloos verdwenen na protesten tegen het Iraanse regime. **De Arabier van de Toekomst** behandelt de moeizame zoektocht van een moderne Arabier die het geweld en bloedvergieten van de geschiedenis achter zich wil laten. **Wals met Bashir** belicht het conflict tussen Israël en Libanon vanuit het standpunt van een Israëlische soldaat die 20 jaar na de feiten nog steeds geplaagd wordt door nachtmerries. **De Gierencub** is het relaas van de Arabische Lente door de ogen van VRT-journalist Rudy Vranckx.

Marjane Satrapi voltooit **Persepolis** uiteindelijk in 4 delen, en voegt later nog 2 vervolgstrips toe met verhalen die in de oorspronkelijke cyclus geen plaats hadden. Ze vormt haar stripreeks ook om tot een animatiefilm. Vijftien jaar na de eerste publicatie van **Persepolis** zijn de aangehaalde feiten en thema's –helaas– nog steeds brandend actueel.

Eveneens verschenen in 2002:

- Coma 1 (Dupré), Elke Raaf Pikt 1 (Gibrat)
- Bouncer 1: Een Diamant voor het Hiernamaals (Boucq & Jodorowsky)
- Fog 1: De Tumulus (Bonin & Seiter)
- Lucky Luke: De Legende van het Westen (Morris & Nordmann)

2003 – Nero 163 – Zilveren Tranen

Wanneer in 2003 het Nero-album **Zilveren Tranen**, nummer 163 van de toenmalige nummering, verschijnt, is dit het einde van een tijdperk. Met dit album sluit Marc Sleen een indrukwekkende productie af – in totaal verschenen meer dan 200 Nero-albums – die meer dan 5 decennia omspannt.

De geschiedenis van Nero loopt parallel met de geschiedenis van de Vlaamse krantenstrip. Krantenstrips werden door elkaar beconcurrerende dagbladen gebruikt om de verkoopscijfers op te trekken. Aanvankelijk verschijnt de reeks als **De Avonturen van Detective Van Zwam** in De Nieuwe Gids, en later in Het Volk. **Nero**, een gek die zichzelf de Romeinse keizer Nero waant, is echter de publiekslieveling, en neemt al na enkele albums de titelrol over. De kolderieke eerste albums worden gekenmerkt door veelvuldige verwijzingen naar de politiek. De Koningskwesitie, de Suez-crisis, de Hongaarse Opstand, ... Marc Sleen smokkelt deze gebeurtenissen zijn strips binnen, en bekijkt ze vanuit een zeer katholiek standpunt.

In 1965 stapte Sleen over naar de concurrerende krantengroep De Standaard. Om contractuele redenen wordt het eerste Nero-verhaal na de overgang, **De geschiedenis van Sleenovia**, niet door Marc Sleen zelf, maar door Gaston Durnez en Studio Vanderstaan gemaakt. Het verhaal verschijnt nooit als album. Een aantal onvergetelijke bijfiguren doen in de loop der jaren hun intrede in de strip: de geniale zoon Adhemar, naar wie de stripprijs De Bronzen Adhemar wordt genoemd, meneer en mevrouw Pheip, Petoetje en Petatje, Jan Spier, ... allemaal worden ze een deel van de Vlaamse stripkanon. De traditionele wafelenbak aan het einde van de albums inspireerde de stripbib voor de festiviteiten rond de verjaardag.

Na meer dan 4 decennia in een hels tempo in zijn eentje aan zijn strips gewerkt te hebben, assisteert Dirk Stallaert vanaf 1992 Marc Sleen bij het tekenwerk. Deze artistieke kameleon blijft lang in de schaduw, maar heeft met bijdragen aan o.a. **Suske & Wiske**, **Kiekeboe**, en **Mieleke Melleke Mol**, een hand in menig succesreeks.

In 2003 besluit Marc Sleen dat het genoeg geweest is. In tegenstelling tot bijvoorbeeld **Suske & Wiske** of **Jommeke** wil hij zijn geesteskind niet aan andere stripauteurs overlaten, en wordt de reeks definitief stopgezet. Nero wordt echter niet vergeten. Hij krijgt een standbeeld aan het station van Hoeilaart. Ook andere dorpspleinen worden verfraaid met een beeld van Nero of een van de nevenpersonages. In 2009 opent het Nero museum zijn deuren in de Zandstraat in Brussel, tegenover het Stripmuseum. Het gebouw huisvestte vroeger De Nieuwe Gids, waar Nero in 1947 het levenslicht zag. Nero komt terug thuis.

Eveneens verschenen in 2003:

- Legende 1: Wolvenkind (Swolfs)
- De Slaap van het Monster 2: 32 December (Bilal)
- Een Huis van Frank L. Wright (Cosey)

2004 – Een Contract met God

Zou er een stripauteur zijn met een meer gefragmenteerde carrière dan Will Eisner? Een auteur die bovendien een grotere impact heeft gehad op het medium strip?

Will Eisner betreedt het striptoneel tijdens de jaren '30, de periode van de Grote Depressie. Na enkele jaren co-eigenaar geweest te zijn van een vrij succesvolle tekenstudio, verkoopt hij in 1939 zijn aandeel om **De Spirit** te creëren. **De Spirit** is een zeer ongewone superheld. In feite beschikt hij helemaal niet over superkrachten, en zijn kostuum bestaat enkel uit een klein oogmasker. Zijn brein is zijn meest efficiënte wapen.

In 1942 wordt Eisner opgeroepen voor het leger. De volgende 3 jaar besteedt hij aan het maken van tekenwerk voor militaire doeleinden, waarna hij in 1945 terugkeert naar **De Spirit**. In die na-oorlogse jaren verzint hij de beste Spirit-verhalen. Zijn reputatie als vernieuwer groeit gestaag. Tot 1952 houdt hij zijn alsmar populairder wordende held in leven. Terzelfder tijd droomt hij van stripverhalen die hun pulp-imago overstijgen. Teleurgesteld in de beperkingen van het comic-genre, zegt hij de stripwereld vaarwel. Gedurende enkele decennia wijdt hij zich enkel nog aan publicitaire opdrachten.

In 1978 verschijnt **Een Contract met God**, een bundel van 4 verhalen waarin een diepgelovige Jood een contract afsluit met God. Het boek bevat alle onderwerpen die zo kenmerkend zijn voor Eisners latere werk. De stad New York is prominent aanwezig. De Joodse tradities en gebruiken spelen eveneens een hoofdrol. En de nietige mens, een speelbal van grimmige omstandigheden, onmachtig zijn eigen lot in handen te nemen, recht zich op en eist wat hem toekomst ... en faalt. Met uitzondering van de toenmalige underground comics, is deze volwassen thematiek vreemd aan het Amerikaanse stripverhaal. Als promotie wordt de term graphic novel gebruikt, om een duidelijk onderscheid te maken met de gangbare comics. Een nieuw genre ziet het daglicht.

Tot aan zijn dood in 2005 verschijnt geregeld nieuwe werk van zijn hand. In **De Dromer** doet hij het relaas van zijn eerste jaren als beginnend tekenaar. **Dropsie Avenue** is de 200-jarige geschiedenis van een wijk in New York, gemodelleerd naar Brooklyn. In **Fagin de Jood** vertelt het gekende personage met de bedenkelijke reputatie uit Oliver Twist zijn versie van de feiten. Vormelijk lapt Eisner alle conventies aan zijn laars. Kaders rond de tekeningen worden weggelaten. Tekeningen stromen in elkaar over. De personages dansen over het papier. In 1988 leent hij zijn naam aan de Eisner Awards, de belangrijkste comic-prijzen.

Will Eisner was een visionair. Hij was een van de eersten die de volledige artistieke potentie van de strip inzag. Zijn tijd ver vooruit zijnde, verkoos hij zich in de anonimiteit terug te trekken, liever dan zich te laten inperken door de toenmalige opvattingen. Zijn talent, visie en werkethiek hebben het stripverhaal, zowel inhoudelijk als vormelijk, mee vorm gegeven. Een testament zonder weerga.

Eveneens verschenen in 2004:

- Een deken van sneeuw (Thompson), Kiekeboe 100: 99 Plus (Merho)
- Fikser (Sacco)
- Muchacho 1 (Lepage)
- Say Hello to Black Jack 1: Kronieken van de Afdeling Chirurgie (Sato)

2005 – Over de Grenzen van de Tijd

Een steekvlam. Eén keer schitteren, om daarna weer in de vergetelheid weg te zinken. Het overkwam Olivier Pont en George Abolin, tekenaar en scenarist, met **Over de Grenzen van de Tijd**.

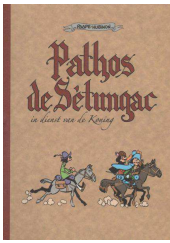
Olivier Pont en Georges Abolin ontmoeten elkaar wanneer ze 10 jaar oud zijn. Ze delen een interesse in tekenen, dromen ervan als striptekenaar aan de slag te gaan, en worden beste vrienden. Na hun middelbare schooltijd trekken ze naar Parijs om er te studeren aan L'Ecole des Gobelins, waar zowat iedereen met aspiraties op tekenvlak een opleiding volgt. Na een tiental jaar voor verschillende tekenfilmstudio's gewerkt te hebben, debuteren ze op stripvlak met **Kucek**, een piratenreeks die weinig potten breekt. Abolin creëert ook **Totale Maitrise**, over een groep vrienden die de tijd doden met surfen. De gags zijn gebaseerd op zijn jaren in Australië, werkend voor Disney. Beide reeksen blijven onvertaald.

In 2004 verschijnen, met een tussenpauze van slechts enkele manden, de twee delen van **Over de Grenzen van de Tijd**. Het verhaal wordt het jaar daarop als integraal gebundeld. Het is een donderslag bij heldere hemel. De hele stripwereld valt als één blok voor het melancholische verhaal over de vier vrienden die hun idyllische kindertijd ontgroeien, en 20 jaar later hun eigen geheimen onder ogen moeten zien. Aanvankelijk weerspiegelen de tekeningen van hun kindertijd het paradijs. Naarmate het scenario zichzelf met mondjesmaat onthult, en de eerste scheuren in hun gezamenlijke herinneringen ontstaan, ademen ook de tekeningen meer dreiging uit. De ontstaansgeschiedenis van de reeks is er een van jarenlang schaven en schuren aan het scenario, en het tekenen en hertekenen van tientallen pagina's. Tot alle elementen in elkaar passen. De ontvangst van de strip maakt alle inspanningen goed. De beide auteurs worden de hemel in geprezen, en de verwachtingen voor een vervolg zijn hooggespannen.

Dat vervolg komt er nooit. Wordt de commerciële druk te groot? Dooft het gevoel van creatieve vrijheid na zoveel onvoorzien succes uit? Of kwijnt de interesse in het medium strip – met zijn typische mogelijkheden en beperkingen – gewoon weg? Even onverwacht als ze er zijn terechtgekomen, verdwijnen beide auteurs weer van het voorplan. Georges Abolin blijft wel actief als striptekenaar. Hij voegt nog enkele delen aan **Totale Maitrise** toe, en levert in 2014 de tekeningen voor het nieuwe **Patxi Babel**. Olivier Pont keert de strip de rug toe, en concentreert zich op het schrijven van film- en televisiescenario's, en het realiseren van korte films. Ze doen dat in de luwte, zodat het publiek hen weer gauw vergeet. **Over de Grenzen van de Tijd** vormt de zachte naglans van hun kortstondige schittering.

Eveneens verschenen in 2005:

- De Teenloze Adelaars (Lax)
- Quintet 1: Het Verhaal van Dora Mars (Bonin & Giroud)

2006 – Pathos de Sétugnac – In Dienst van de Koning

Een blik achter de schermen van Stripbib De 9de Kunst ...

Gedurende zijn hele bestaan, en zeker sinds de verhuis naar het nieuwe bibliotheekgebouw in 2000, heeft de stripbib altijd meer gedaan dan enkel strips uitlenen. Met acties zoals de Stripwerper –een thematische voorstelling van strips-, het Stripalfabet –een alfabetische tocht doorheen de stripbib-, de Striptips – kaartjes met aanraders over minder bekende stripreeksen-, ... probeerden we de blik van onze leden te verruimen en niet zo voor de hand liggende strips te promoten. Enkele jaren was de stripbib eveneens als mede-organisator bij het Stripfestival Koekelberg-Ganshoren betrokken, en maakten we zelfs strips. Of ten minste: werkten we mee aan de vertaling ervan.

Een van de doelstellingen van het festival was vergeten albums een tweede leven schenken. De overwegend Franstalige organisatie opteerde voor albums van oude gloriën die wat weggedeemdsterd waren. In 2005 viel de keuze op **Bob Morane – Les Mangeurs d'Âmes**. Met veel goede moed togen enkele medewerkers van de stripbib aan de slag om er een Nederlandstalige versie van te maken. Algauw bleek het om een van de minder geslaagde Bob Morane-verhalen te gaan. Volledig in de lijn met de tekeningen, was de vertaling dan ook vrij knullig. Het verhaal verscheen in beperkte oplage als **Bob Morane – De Zielenpikkers**. Uiteindelijk fungeerde het album vooral als een goede leerschool.

Pathos de Sétugnac – In Dienst van de Koning van Eddy Paape (Luc Oriënt) en Victor Hubinon (Buck Danny) was in 2006 heel andere koek. Het komische musketier-verhaal met de vlotte tekeningen was geschreven in een verheven Frans, verwijzend naar de 17de en de 18de eeuw, en zat vol met literaire referenties, knipoogjes naar bestaande personen, speelse anachronistische grapjes, en vernuftige taalspelletjes. Gezweet dat we hebben! Het bleek aartsmoeilijk te zijn om de tekst over te zetten naar een vloeiend leesbaar Nederlands, met behoud van alle dubbele bodems die mede de charme van het verhaal uitmaakten. We moeten eerlijk toegeven dat het ons niet volledig gelukt is. Bepaalde finesses uit de oorspronkelijke dialogen werden waarschijnlijk over het hoofd gezien. Zoek trouwens niet naar de strip in de stripbib. Door het beperkt aantal exemplaren dat werd uitgebracht, en organisatorische misverstanden, kon de stripbib niet eens een uit te lenen exemplaar op de kop tikken.

Het bleek de voorbode te zijn van nog meer onheil. Interne strubbelingen bij de verantwoordelijken van het stripfestival noopten de stripbib ertoe zijn rol als mede-organisator voor bekeken te houden. De focus lag opnieuw op de stripbib zelf. Het was een kort, maar boeiend avontuur in het zakelijke en creatieve aspect van de stripwereld, en het smaakte, nadat de teleurstelling was doorgespoeld, naar meer. Misschien, ooit eens, op een dag, ...

Eveneens verschenen in 2006:

- Jessica Blandy 24: De Bewakers (Renaud & Dufaux)

2007 – Het Jaar van de Olifant 1 – Doorlopende Lijn

Kan je jezelf als tekenaar van één van de best verkopende reeksen van de voorbije decennia compleet heruitvinden? Helpt deze artistieke metamorfose om de onfortuinlijke tijdingen van het leven te doorstaan? En volgt het publiek jouw transformatie? Willy Linthout, tekenaar van **Urbanus**, zag zich geconfronteerd met deze vragen.

Van bij de lancering roept **Urbanus**, het geesteskind van Willy Linthout en komiek Urbanus, zeer gemengde reacties op. Verkoopsmatig is de serie een succes. De albums verkopen als zoete broodjes. De critici zijn veel minder te spreken over de amateuristische tekenstijl en de ronduit onnozele verhalen. Kinderen verslinden de strips, vaak tot afgrijzen van hun ouders. Hoewel de auteurs, net zoals bijvoorbeeld Merho bij **Kiekeboe**, geregeld de conventies van het stripgenre op hun eigen absurde wijze op zijn kop zetten, worden ze erg lang onderschat, en door vele stripkenners niet erg serieus genomen. Met de uitzondering van de scenario's van **Roboboy**, en een sporadisch zijstapje, lijkt Willy Linthout verkleefd met Urbanus.

In 2007 komt er op dramatische wijze een breuk met dat imago bij het verschijnen van **Het Jaar van de Olifant 1: Doorlopende Lijn**. Na de zelfmoord van zijn zoon, tekent Willy Linthout op ingetogen en aangrijpende wijze zijn verdriet van zich af. In sobere zwart-wit schetsen volgt hij zijn alter ego, Karel Germonprez, tijdens het rouwproces om diens overleden zoon. Woede, verdriet, vertwijfeling, onbegrip, ... de emoties wisselen elkaar af, en grijpen de lezer bij de keel. Het verhaal van de man die zichzelf verliest in hallucinaties en alcohol komt uit het diepste van Linthouts gehavende ziel. De reacties zijn lovend. Ook in het buitenland wordt het boek geprezen, met o.a. 2 nominaties voor de Eisner Awards.

De creatieve hausse houdt aan. **Het Laatste Station**, met tekeningen van Erik Wielaert, is een vreemdsoortig politieverhaal met een voor Vlaanderen volstrekt unieke toon. Het is een trip doorheen de onderkant van de maatschappij, door de ogen van een man die het misschien goed meent, maar die niet over de mogelijkheden en de intelligentie beschikt om zijn leven in de hand te houden. De familie Germonprez keert dan weer terug in **Wat We Moeten Weten**, een aandoenlijke familiechroniek waarin Linthout de artistieke vrijheid van de graphic novel op een 48-pagina strip toepast.

De oorzaak: een verpletterend verlies. Het gevolg: een tekenaar die zich onweerstaanbaar uit het opgebouwde verwachtingspatroon losrukt. Het resultaat: ontroerende, ontregelende strips.

Eveneens verschenen in 2007:

- Zoo 3 (Frank & Bonifay)
- XIII 18: De Ierse Versie (Giraud & Van Hamme)
- Monster 1: Herr Doktor Tenma (Urasawa)
- Death Note 1: Verveling (Obata & Ohba)

2008 – Verder

Consternatie bij de bekendmaking van de genomineerden voor de Libris Literatuur Prijs 2008. Naast een verhalenbundel (Sleur is een Roofdier van D. Hooijer) staat er zowaar een graphic novel – een nieuw genre in de lage landen – op de shortlist: **Verder** van Marc Legendre. In allerhande commentaren wordt de vraag gesteld of dit boek wel literatuur is, of het als stripvorm op dezelfde hoogte staat als een roman, en of dit werk in aanmerking kan komen voor zo'n prestigieuze prijs.

Marc Legendre is oorspronkelijk actief achter de schermen van het weekblad Kuifje. In 1983 debuteert hij als Ikke met **Biebel**. Het hyperkinetische eierhoofd is een atypische stripfiguur die door zijn mild anarchistische houding voortdurend in conflict komt met de, doorgaans suffige, volwassenen rondom hem. De stripfiguur **Biebel** en de auteur Ikke onderhouden in de strip een nogal curieuze relatie, en verschijnen veelvuldig samen in beeld. De rebelse ondertoon weet veel volwassen lezers te charmeren. Latere reeksen zoals **Sam** en **De Familie Klipper** overbruggen eveneens de grens tussen kinder- en volwassenenstrips.

In 1995 trekt Legendre zich terug op het Canarische eiland El Hierro. Gedurende 10 jaar wordt er op stripvlak weinig van hem vernomen. Legendre doorbreekt de stilte in 2005 met **Finisterre**, een striproman die zich exclusief op volwassenen richt. Het boek vormt een collage van tekeningen, bewerkte foto's in verschillende stadia van afwerking, en teksten, poëzie en citaten, ook van andere auteurs. De breuk met zijn vroegere reeksen is totaal. In 2007 volgt **Verder**, in 2009 **Wachten op een Eiland**, en in 2010 **Reynaert de Vos**. De strips vormen een artistieke wedergeboorte, en maken van Marc Legendre een van de weinige gevestigde stripauteurs die zich de nieuwe trends in de stripwereld met zoveel brio en branie eigen maken. Als scenarioschrijver gooit Legendre daarna hoge ogen met scenario's voor o.a. **Misschien / Nooit / Ooit**, **De Rode Ridder**, en **Amoras**, de volwassen spin-off van **Suske en Wiske**.

En hoe liep het eigenlijk af met die nominatie voor de Libris Literatuur Prijs? Sleur is een Roofdier won. In 2010 kondigde de stichting achter de Libris aan dat voortaan enkel nog literaire romans in aanmerking komen voor de prijs. Andere genres werden uitgesloten. Dit om het jaarlijkse aantal inzendingen enigszins in te perken. De controverse uit 2008 heeft volgens de stichting geen invloed gehad op deze beslissing.

Eveneens verschenen in 2008:

- Drie Schimmen (Pedrosa)
- De Adelaars van Rome 1 (Marini)
- Een Tweede Jeugd (Rabaté)

2009 – Ergens waar je niet wilt zijn

De graphic novel, hoewel er nog steeds enige onduidelijkheid over de precieze definitie en inhoud bestaat, en de term een tijdlang uit commerciële overwegingen te pas en vooral te onpas werd gebruikt, heeft de vorm van het Europese stripverhaal ingrijpend veranderd. Gedaan met de 48 pagina-beperking, of de noodzaak om een verhaal tot een reeks uit te rekken, met een duidelijk hoofdpersonage waarmee de lezers zich konden identificeren. Voortaan staan er geen grenzen meer op wat er aan het papier wordt toevertrouwd. Een aantal jonge, Belgische striptekenaars omarmt deze revolutie om eigenzinnig werk af te leveren, dat niettemin een universele snaar raakt. De grootste belofte van deze generatie is Brecht Evens.

De naam van Brecht Evens gaat een eerste keer rond bij het verschijnen van **Vincent** in 2006. Het is een coming-of-age verhaal waarin de duistere toon, het grafische experiment, en het talent van Evens doorschemert. Een jaar later rekt hij dat experiment nog een stuk verder open in **Nachtdieren**.

Echt op het voorplan treden doet hij in 2009 met **Ergens waar je niet wilt zijn**. Een kleurrijk relaas, getekend met ecoline, dat de traditionele lay-out van een stripverhaal ver achter zich laat. De lawaaierige pagina's worden bevolkt door personages die zich overgeven aan een hedonistische roes. Elke pagina is een schilderij op zich, dat de leegte van het verhaal op feestelijke manier verpakt.

In **De liefhebbers** uit 2011 houdt hij het culturele landschap een vervormde spiegel voor. In het dorpje Beerpoele is iedereen druk bezig met de organisatie van het eerste kunstenfestival, al heeft niemand er enig idee van waar men precies naartoe gaat. **Panter** uit 2014 is een als lichtvoetig kinderboek vermomde fabel over vertrouwen en misbruik, onschuld en perversie.

Ook over de landsgrenzen wordt het werk van Brecht Evens bejubeld. **Ergens waar je niet wilt zijn** wordt bekroond op het stripfestival van Angoulême, en genomineerd voor een Eisner-award. In zijn zog zijn er nog een aantal tekenaars die zich niet laten beperken door hun afkomst en meteen de internationale toer opgaan. Olivier Schrauwen's boeken (o.a. **De Man die zijn Baard liet groeien**) worden in een half dozijn talen gepubliceerd, hoewel hij in eigen land vrijwel onbekend is. Ceci n'est pas la BD flamande lanceerde het werk van o.a. Randall C. (**Slaapkoppen**), Maarten Vande Wiele (**Paris**), en Simon Spruyt (**De Furox**) op verschillende strip- en boekenbeurzen doorheen Europa. En uit de afstudeerprojecten van St. Lukas groeiden dan weer opwindende of bevreemdende uitgaven van Delphine Frantzen (**Madame Pipi**), Ben Gijsemans (**Hubert**), en Inne Haine (**Het Mirakel van Vierves**). Zij zijn klaar om de toekomst te bespringen.

Eveneens verschenen in 2009:

- Zwart Gat (Burnes)
- Taxi Molloy (Chabert & Dimberton)
- Apostata 1: De Purperen Vloek (Broeders)
- Het Kleine Meisje Boïs-Caiman 1 (Bourgeon)

2010 – Herinneringen

Een oudere man wandelt rond in een stad en kijkt naar de mensen, de straten, de gebouwen. Een kantoorbediende valt na een bedrijfsfeestje in slaap in de trein naar huis. Een jonge vrouw ontmoet haar voormalige leraar Japans, 20 jaar nadat zij bij hem in de klas zat. Alledaagse personages met eenvoudige levens. Eenvoudige levens die onder de hand van Jori Taniguchi tot poëzie uitgroeien.

Wanneer in 2010 **Herinneringen 1** verschijnt, is het niet de eerste vertaling van een boek van Taniguchi. Het is wel de eerste uitgave die ten volle bewijst waarom de auteur al sinds 2003 een cultstatus geniet in Frankrijk, en in zijn thuisland tot de absolute top van de mangaka gerekend wordt.

In **Herinneringen** vertelt Taniguchi het verhaal van Hiroshi Nakahara. Hij valt in slaap in de trein van zijn werk naar huis, en belandt in zijn geboortedorp. Omdat hij enkele uren moet wachten op de trein terug, besluit hij het graf van zijn moeder te bezoeken, die 20 jaar geleden overleed. En daar, op de volstrekt natuurlijke en onnadrukkelijke manier die zo kenmerkend is voor Taniguchi's vertelstijl, krijgt Hiroshi de kans om zijn leven over te doen.

In tegenstelling tot de doorsnee manga, bulken de verhalen van Taniguchi niet van actie, zijn ze niet volgestouwd met technologische hoogstandjes, en beschikken zijn personages niet over allerlei bovenmenselijke krachten. Integendeel. Het zijn trage, repetitieve verhalen, in haast statische zwart-wit tekeningen. Onderhuids zinderen ze echter van emotie, spiritualiteit, en spanning. De personages die Taniguchi opvoert, zijn echte mensen. Ze twifelen, mijmeren, blikken terug op hun verleden, en leggen zo een schatkamer aan gevoelens en psychologische inzichten bloot. Elk personage is volstrekt uniek, en staat tegelijkertijd symbool voor de verdwijnende waarden van de traditionele Japanse maatschappij. Allemaal hebben ze moeite om zich te conformeren aan het moderne leven.

Enkele thema's komen stevast terug. De kindertijd, en meer bepaald de herinnering eraan. Verdwijnt bij het opgroeien, samen met de herinneringen, ook het kind in onszelf? (**De Magische Berg, Herinneringen, Een Stralende Hemel**). Vaders, of net het ontbreken ervan. Welke geheime levens leiden onze ouders? Kunnen we hen als zonen en dochters ooit helemaal kennen? (**Dagboek van mijn Vader, Herinneringen**). En de liefde natuurlijk: subtiel, ongrijpbaar, onuitgesproken, onze levens op de meest onverwachte momenten volledig ondersteboven kerend (**Een Dierentuin in de Winter, Tedere Jaren**).

Jori Taniguchi is een meesterverteller. Op een ongekennde manier brengt hij levens in beeld die stevast veel rijker geschakeerd en diepzinniger zijn dan aan de oppervlakte mag blijken. Hij vormt de perfecte brugfiguur tussen de Westerse en de Japanse strip. Wie de tijd neemt om zich te laten onderdompelen in zijn verhalen, is een overweldigende ervaring rijker.

Eveneens verschenen in 2010:

- Hold-Up (Mezzo & Pirus)
- Glyff (Brutin)
- Walking Dead 1: Vergane Dagen (Moore & Kirkman)
- Kraa 1: De Verlaten Vallei (Sokal)
- Lydie (Lafebre & Zidrou)

2011 – Batman –

De terugkeer van de Dark Knight

Zijn comics, en meer bepaald de superhelden, typisch Amerikaanse fenomenen? Bieden ze inzicht in de Amerikaanse psyche?

Amerika is een land zonder mythologie. Door de uitroeiing van de Indianen verdween ook hun culturele erfgoed uit het Amerikaanse hartland. Een schat aan verhalen over het ontstaan van de wereld, de goden, en de bestemming van de mens werd uit het collectieve geheugen gebannen. Amerika is tevens een land van migranten. Een natie opgebouwd uit verschillende nationaliteiten die, op de vlucht voor armoede of onderdrukking, op zoek gingen naar een nieuw leven. Daarbij lieten ze hun eigen identiteit en geschiedenis achter, om zich zo onzichtbaar mogelijk in deze nieuwe maatschappij in te passen. Amerika is tot slot het land van de individuele dromer. Iedereen heeft het recht geluk na te streven, en de overheid mag hierbij niet in de weg van de burger komen te staan. Dat dit vaak neerkomt op het recht van de sterkste, is een onvermijdelijk gevolg van deze houding.

De eerste superhelden ontstaan tijdens de Grote Depressie. Een periode waarin de Amerikaanse Droom zich als een nachtmerrie openbaart. Superhelden komen tegemoet aan de verzuchtingen van een verdeelde natie. Deze rechtvaardige individuen behoeden de maatschappij voor de gevaren die haar bedreigen. Net zoals in de mythologie worden de verhalen over superhelden niet lineair, met een duidelijk begin en einde, verteld, maar worden ze eindeloos hernomen, herhaald, vervormd, en aangepast aan de veranderende tijden.

Batman wordt in 1939 bedacht door Bob Kane, als antwoord op de populariteit van **Superman**. **Batman** is van bij oorsprong een grimmig personage. Als nachtdier jaagt hij in de schaduwen op zijn prooi. In hem schuilt de getraumatiseerde Bruce Wayne, als kleine jongen niet in staat zijn ouders die voor zijn ogen vermoord werden, te redden. In de loop van de volgende decennia wordt **Batman** door verschillende tekenaars en scenaristen getekend. De kwaliteit wisselt nogal eens, en tegen de jaren '80 zijn de verkoopcijfers gekelderde.

Frank Miller debuteert in 1979 met de herwerking van **Daredevil**. Zijn talent is meteen onmiskenbaar. In het midden van de jaren '80 levert hij een reeks klassiekers binnen het comic genre af. **Batman: De Terugkeer van de Dark Knight** en **Batman: Jaar Een**, zijn er twee van. In **De Terugkeer van de Dark Knight** besluit een gepensioneerde Bruce Wayne zich nog éénmaal als Batman voor te doen. Gotham, door en door corrupt, is in de greep van het verval. Het is een oude, vermoeide Batman die zich tegen beter weten in het lot aantrekt van de stad die hem zo dierbaar is. **Jaar Een** is een terugkeer naar de periode waarin Batman nog maar net het licht zag, een zoektocht naar de grenzen van het duistere alter-ego. Het tweeluik geldt als het artistieke hoogtepunt in de geschiedenis van de iconische stripfiguur.

Frank Miller wordt een van de origineelste comic-auteurs. **Martha Washington**, genoemd naar de eerste first lady van de Verenigde Staten, is een onrustwekkend toekomstbeeld waarin de geesten van Amerika's verleden opstaan en het land dieperik in sleuren. **Sin City** is zijn eigen versie van de grootstad die naar de verdoemenis gaat. Ditmaal echter zonder superheld om het te redden.

Eveneens verschenen in 2011:

- Parker 1: De Jager (Cooke & Stark)
- Het Maagdenbos 1: Bijl (Tillier & Dufaux)

2012 – Toen David zijn Stem verloor

Hoever kan je jezelf als stripmaker blootgeven in je eigen werk? Betekenen persoonlijke of autobiografische elementen altijd een meerwaarde? Voegen ze bijkomend pigment toe aan het verhaal, of loop je gevaar in egocentrisme te vervallen? En stel je je daarbij niet extra kwetsbaar op?

Judith Vanistendael debuteert in 2007 met **De Maagd en de Neger 1: Papa en Sofie**, het verhaal van haar eigen relatie met een Togolese asielzoeker dat in 2000 al eens door haar vader, journalist en schrijver Geert Van Istendael, in fictie werd gegoten als Bericht uit de Burcht. De titel van de strip spot met de gangbare stereotiepen. Naast lof en applaus volgt er ook kritiek, met vaak nauwelijks verholen politieke of zelfs racistische ondertoon, die haar levenswandel bekritiseert, eerder dan zich op de intrinsieke kwaliteiten van de strip zelf te focussen. Vanistendael doet wat iedereen met enige klasse en ruggengraat zou doen: ze laat de negatieve commentaren aan zich voorbijgaan. In 2009 bewijst ze met deel 2: **Leentje en Sofie** dat ze, zowel op verhaal- als tekentechnisch gebied, enorm is gegroeid. Het tweeluik wordt een van de strafste debuten ooit.

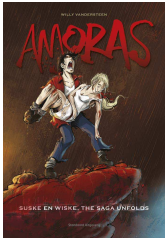
Met het vuistdikke **Toen David zijn Stem Verloor** levert Vanistendael haar voorlopige meesterwerk af. Het is het aangrijpende relaas van een oudere man, David, die de diagnose keelkanker krijgt, en langzaam maar zeker aftakelt. Het zijn de vrouwen in zijn leven -tweede echtgenote Paula, hun dochter Tamar, Davids eigen volwassen dochter Miriam, en kleindochter Louise- die kleur geven aan de hem resterende tijd. De cover stelt op een intieme manier het lichaam en het leven centraal, en vlakt als het ware alle bijkomstige ruis waaraan het moderne leven ons blootstelt uit. Zonder de politieke connotaties moet zelfs de grootste criticaster toegeven dat Vanistendael een zeldzaam hoog niveau bereikt heeft. Het boek wordt gretig opgepikt in het buitenland, met vertalingen in het Frans, Engels, Koreaans, Zweeds, ... en 3 nominaties voor de Eisner-Awards.

In 2015 verschijnt **Pelgrim of niet?**, een zeer persoonlijk relaas van de camino, de voettocht die de tekenares maakte naar het Noord-Spaanse bedevaartsoord Santiago de Compostella. Het is letterlijk een klein boekje, met gedachten, tekeningen, bedenkingen. Het dwingt de lezer om stil te staan en het langzame tempo van de maandenlange tocht over te nemen.

Judith Vanistendael heeft zich de voorbije jaren als een van de origineelste en meest veelzijdige stripmakers van het moment geopenbaard. Ze heeft enkele van de sterkste strips van het voorbije decennium op haar naam heeft staan. Benieuwd wat zij nog in petto heeft.

Eveneens verschenen in 2012:

- Portugal (Pedrosa), Schoonheid (Schuiten)
- Gringos Locos (Schwartz & Yann)

2013 – Amoras

Het Vlaamse striplandschap is traditioneel ingesteld op de familiestrip. Een langlopende stripreeks die zowel kinderen als hun ouders kan bekoren, en qua inhoud veelal op veilig speelt. Ze wordt voorgepubliceerd in kranten en tijdschriften en verschijnt aan een strak tempo meerdere keren per jaar. Voorbeelden zijn **Suske en Wiske**, **Jommeke**, **Kiekeboe** of **FC De Kampioenen**. Maar hoe blijf je als stripreeks relevant in digitale tijden, of wanneer je lezerspubliek veroudert?

Standaard Uitgeverij heeft nooit bekend gestaan om zijn avontuurlijke uitgeefbeleid. De commerciële belangen primeerden. Er zijn veel argumenten voor deze houding, en het is de verdienste van de uitgeverij dat zij in een veranderend striplandschap altijd het hoofd boven water heeft gehouden. Nadeel is dat minder goed verkopende reeksen zoals **Wind in de Woestijn**, **Jump** of **Betty & Dodge**, ook na goede kritieken, voortijdig worden stopgezet.

Langlopende reeksen door andere auteurs nieuw leven laten inblazen, is hier, in tegenstelling tot bijvoorbeeld de Amerikaanse comics, geen gewoonte. Het is naast een cultureel gegeven, ook een rechtenkwestie. Of de rechten op een personage aan de auteur of aan de uitgeverij toebehoren, maakt in deze een wereld van verschil. Succesvolle projecten zoals **Robbedoes door ...** en **XIII Mystery** bewezen in het recente verleden dat het wel degelijk mogelijk was om naast de hoofdreeks, ook vrijere en gedurfdere afspitsingen te maken.

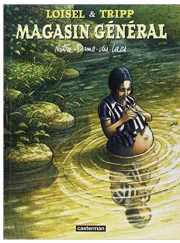
Amoras is niet de eerste poging om Suske en Wiske, nog steeds het vlaggenschip van de Vlaamse strip, aan de 21ste eeuw aan te passen. De manier waarop Charel Cambré en Marc Legendre de figuren uit het collectief geheugen getransformeerd hebben, overtreft echter alle verwachtingen.

In het voorjaar van 2013 wordt elke stripliefhebber opgeschrikt door een aankondiging in doodsbriefvorm. De overledene is niemand minder dan ... Wiske, het charmante eierkopje dat sinds mensenheugenis elk album met een knipoog afsluit. Het is het begin van een nooit geziene mediacampagne waarin de mogelijkheden van het internet ten volle benut worden. Wanneer het eerste deel van **Amoras** verschijnt, zijn de commentaren haast unaniem lovend. **Amoras** is een rauwe, gewelddadige reeks die zelfs een streepje bloot niet schuwt. De geest van Willy Vandersteen leeft er desalniettemin in voort, en de gekende personages worden in ere gehouden. **Amoras** wordt ook in de winkels een daverend succes en schudt het ietwat ingedommelde strippubliek bruusk wakker. De reeks wordt een schoolvoorbeeld van een zeldzaam geslaagde kruising tussen artistieke en commerciële belangen.

Is met **Amoras** de succesformule dan eindelijk ontdekt? Kan je de gevolgde aanpak zomaar overplanten naar een andere reeks? In het najaar van 2014 spookt een zekere **Force of Gold** rond op diverse internetfora. Het blijkt om een update van **Jerom** te gaan, gesitueerd in een superhelden-context. Inhoudelijk stijgt de reeks echter nauwelijks boven de middelmaat uit, en ook het grote publiek blijkt niet echt geïnteresseerd. De toverformule lijkt toch niet te bestaan. Wat het unieke karakter van **Amoras** des te meer benadrukt.

Eveneens verschenen in 2013:

- Een Nacht in Rome (Jim)
- De Eekhoorn van de Vel D'Hiv (Lax)

2014 – Magasin General 9: Notre-Dame-des-Lacs

Striphelden zijn overwegend van het mannelijke geslacht. Alle inhoudelijke en vormelijke (r)evoluties van de voorbije 30 jaar ten spijt, volstaat één blik op de verkoopschijfers om in te zien dat personages zoals **Thorgal**, **Largo Winch** of **XIII** nog steeds het striplandschap domineren. Een strip waarin de nadruk niet ligt op het avontuur maar op de menselijke emotie, en waarin een gewone vrouw de hoofdrol speelt, vormt dan ook een uitzondering. Zo'n vrouw is Marie uit **Magasin General**.

Magasin General is gesitueerd in Notre-Dame-des-Lacs, een afgelegen dorpje in de provincie Québec in Canada in de jaren '20 van de 20ste eeuw. Na het overlijden van haar echtgenoot, ziet Marie Ducharme zich genoodzaakt om zijn dorpswinkeltje in haar eentje verder open te houden. Het leven heeft aanvankelijk weinig opwindends voor haar in petto. Tot Serge, een kok, in het dorp met zijn motor in panne valt en het rustige dorpsleventje op zijn kop zet. Samen met Serge doet de wereld zijn intrede in de gesloten gemeenschap. De reeks blinkt uit in het weergeven van de sfeer, en van het typeren van menselijke gedragingen en emoties. Net deze gewone levens vormen samen zo'n uniek palet. Het verhaal meandert zachtjesaan verder, onderweg een hoogsteigen mengeling van verwondering, ontroering, en nostalgie oproepend.

Voor het maken van de reeks gaan de auteurs, Regis Loisel en Jean-Louis Tripp, op een ongewone manier te werk. Jean-Louis Tripp is bij het begin van de reeks nog een onbekende in ons taalgebied, maar Loisel is wel al een grote naam. Met **Op Zoek naar de Tijdvogel** staat hij mee aan de wieg van de Franse fantasy-strip. **Peter Pan** is zijn solo-adaptatie van het beroemde boek van James M. Barrie. Hij ontdoet het verhaal van de gesuikerde Disney-sentimentaliteit en maakt er een grauwe, maar toch menselijke fabel over vaders en zonen van, een thema dat zich op de achtergrond doorheen zijn hele oeuvre weeft. Met **De Grote Dode** voegt hij nog een ontregelende vertelling toe aan zijn palmares. In plaats van de taken strikt te verdelen, schrijven de beide auteurs samen het scenario, en bewerken ze elkaars tekeningen. Hun werk kan daardoor niet meer van elkaar gescheiden worden, maar ademt in elk detail de zo kenmerkende sfeer van **Magasin General** uit.

De reeks is oorspronkelijk bedoeld als drieluik. Naarmate de auteurs vorderen, merken Loisel en Tripp echter dat ze verknocht raken aan de door hen verzonnen personages, en dat er nog zoveel verhaalstof voorhanden is. Tot grote opluchting van de vele lezers die de reeks hebben omarmd. In 2014 neemt menig stripelezer dan ook met spijt in het hart afscheid, wanneer het 9de en laatste deel van deze allercharmantste tragikomedie verschijnt, en de bewoners van Notre-Dame-des-Lacs zich opnieuw in de beslotenheid van hun eigen dorp terugtrekken.

Eveneens verschenen in 2014:

- Bloedheet (Baru)
- Preacher (Dillon & Ennis)